

ŽELEZAR

JESENICE, 3. oktobra 1964

ST. 40/VI.

Gradimo nova stanovanja

Razstava paletnega vlaka v Kranju

Kot smo že poročali, je bil letos v februarju ustanovljen v Beogradu tako imenovani »paletni pool« — jugoslovanska skupnost za paletizacijo. Program omenjene skupnosti je, da pomaga splošnemu jugoslovanskemu gospodarstvu pri uvajanju sodobne paletne tehnike od proizvajalca do potrošnika.

Pretekli teden smo na povabilo jugoslovanske skupnosti za paletizacijo obiskali razstavo paletnega vlaka v Kranju. Imeli smo priliko ogledati si vagone, naložene z raznim materialom po paletnem sistemu in nekaj tipov palet. Poleg tega je bilo prikazano razkladanje in nakladanje vagonov ter kamionov z viličarji po paletnem sistemu. Za zaključek smo videli avstrijski in francoski film o sodobnem rokoivanju z materialom.

Kljub temu, da je bilo pri demonstriranju nekaj tehničnih napak, so organizatorji razstavo izvedli zelo dobro. Stevilnim obiskovalcem — predstavnikom raznih podjetij, ki niso seznanjeni s paletnim sistemom, je bilo praktično prikazano ekonomično in hitro nakladanje ter razkladanje materiala s pomočjo palet in viličarjev.

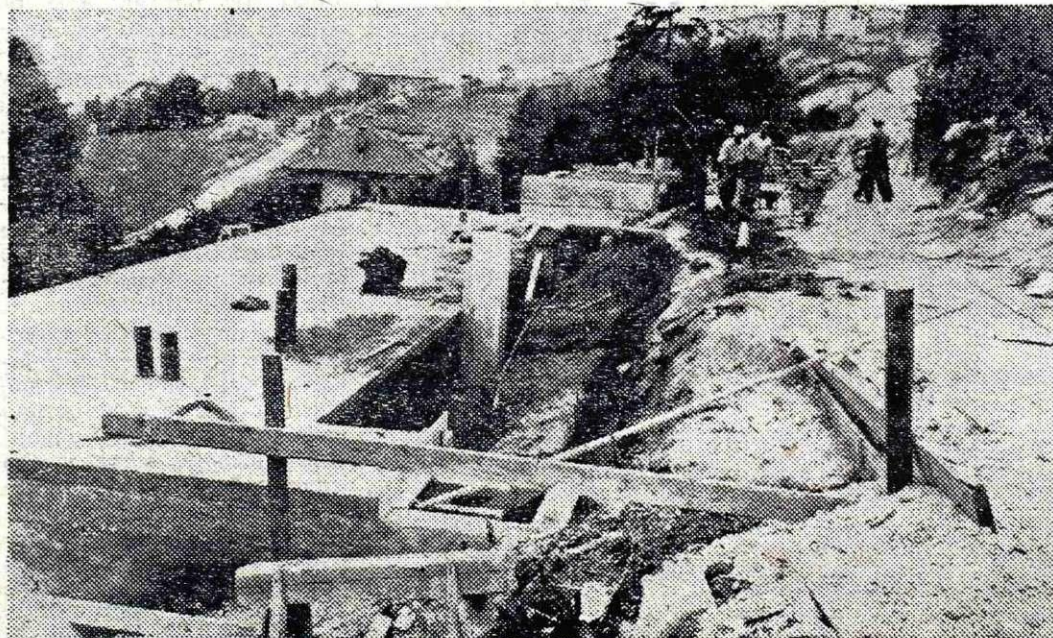
Jugoslovanska skupnost za paletizacijo računa, da bi z uvedbo paletizacije v Jugoslaviji lahko prihranili okoli 60 milijard dinarjev na leto. Ta prihranek bi nastal zaradi zmanjšanja števila transportnih operacij v proizvodnji, pri skladiščenju kosovnega blaga, primerne za paleto, boljše izkoriščenosti transportnih sredstev in zmanjšanja števila delavcev.

Naša železarna ima še vedno precej neobdelano področje paletnega sistema, tako pri dovozu raznih primernih surovin, kakor tudi pri odpremi za palete primernih končnih izdelkov. Isto velja tudi za določen del medobratnega transporta. Paletni sistem prevoza surovin ali končnih izdelkov bi lahko še v večji meri uvedli predvsem v šamotar-ni, žebeljarni, elektrodnem oddelku in predelovalnih obratih.

Niko Bernard

Manjka le še okensko steklo in lončene peči, pa bodo stanovanja v prvem stolpiču na Koroški Beli pripravljena za vselitev

Nad železniško progo bodo zgradili pet montažnih hiš za družine, ki jih bodo preselili iz stare šole na Koroški Beli

Čeprav so z gradnjo novih stanovanjskih stolpičev na Koroški Beli začeli šele v marcu, so prvi štirje stolpiči že pod streho. Delo na gradbišču SGP »Gorica« je bilo zelo dobro organizirano in vse kaže, da bosta do zime pod streho tudi zadnja dva stolpiča.

Predvideno je bilo, da bi se prvi stanovalci vselili v nova stanovanja na Koroški Beli že do 29. novembra 1964.

Toda zaradi pomanjkanja okenskega stekla in lončenih peči se bodo dela nekoliko zavlekla. Za vseh šest stolpičev bodo potrebovali okrog 2000 m² okenskega stekla, ki pa ga ne morejo dobiti nikjer v Jugoslaviji. Če v prihodnje ne bodo mogli dobiti stekla v Jugoslaviji, ga bodo morali uvoziti. Prav tako ne morejo nikjer nabaviti ustreznih lončenih peči.

Pisali smo že, da bodo poleg šestih stolpičev, ki so že v gradnji, zgradili še tri. Uprava osnovnih sredstev še vedno čaka, da bo občinska skupščina Jesenice — oddelk za stanovanjsko in komunalno izgradnjo, izdala ustrezno gradbeno dovoljenje. Prav bi bilo, da na omenjenem oddelku nekoliko pohitijo z izdajo dokumenta o lokaciji in gradbenega dovoljenja, tako da bi lahko gradbenci z delom nadaljevali, dokler je gradbišče na Koroški Beli še odprto. Pozneje bi bilo še več težav, ker bi morali gradbišče na novo urediti in bi bili stroški še večji.

PET MONTAŽNIH HIŠ NAD PROGO

V neposredni bližini stanovanjske zadruge »Kovinar« so pred kratkim začeli z izkopom temeljev in betoniranjem za pet montažnih hiš. Montažne hiše, v vsaki od njih bo prostora za dve družini, so namenjene stanovalcem iz stare šole na Koroški Beli. Stanovanja v stari šoli na Koroški Beli je

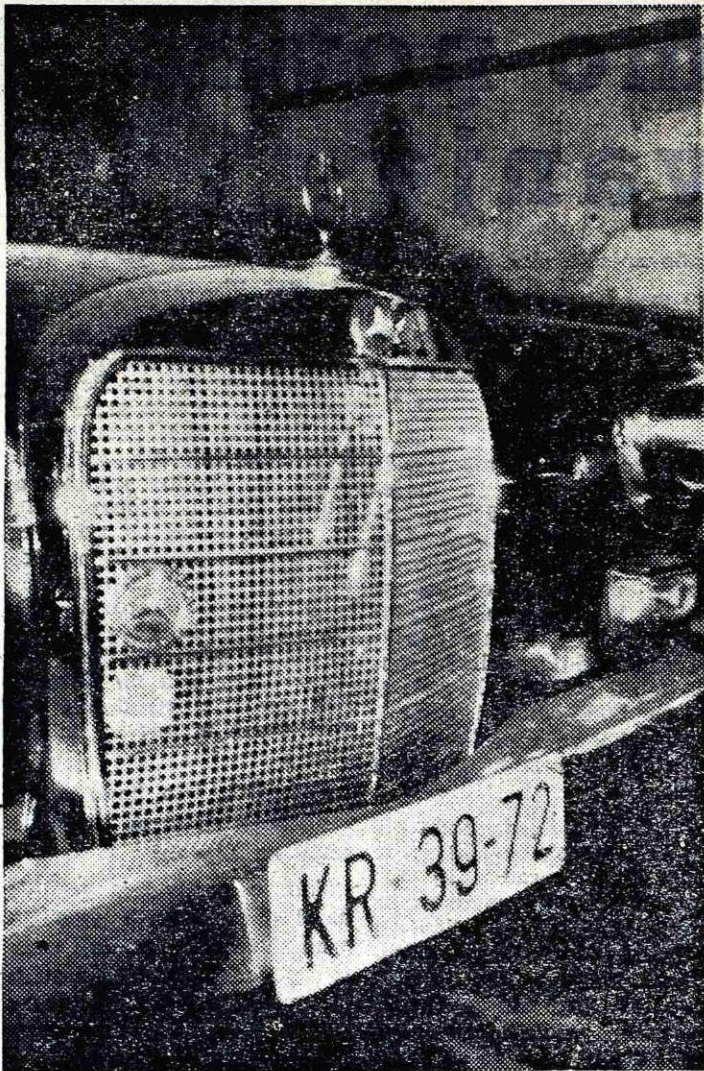
treba izprazniti zaradi preureditve prostorov, v katere se bodo pozneje vselili delavci raznih drugih podjetij, ki bodo sodelovali pri montaži strojnih naprav na Belškem polju. V prostorih stare šole na Koroški Beli bodo monterji stanovali dve leti, pozneje pa bodo preurejeno stavbo izročili osnovni šoli, ki ima že nekaj let težave s pomanjkanjem učnih prostorov. V stari šoli so poučevali že pred drugo svetovno vojno, po zgraditvi nove šole pa so pouk v njej opustili. Tako bo osnovna šola na Koroški Beli čez dve leti dobila sedem novih učilnic in tri kabine.

Prihodnje leto bodo začeli z gradnjo stanovanjskega naselja na Lipcah?

Tudi o predvideni gradnji naselja na Lipcah smo že pisali. Več o tej gradnji nam je povedal tov. Zdravko Štrumbl. Za izgradnjo naselja na Lipcah je odobrenih 180 milijonov dinarjev. Od te vsote bodo uporabili 140 milijonov za ureditev komunalnih naprav, ki morajo biti urejene še pred začetkom gradbenih del. Tako naj bi do aprila 1965 uredili na Lipcah vodovod, kanalizacijo, cesto in trafo postajo, z gradbenimi deli, to je z montažo stanovanjskih hiš, ki bodo podkletene, pa naj bi začeli prihodnje leto. Na Lipcah bodo zgradili montažne hiše, v katerih bo prostora za 250 družin. Poleg montažnih hiš bo tam tudi trgovina, otroški vrtec in pralnica.

Kaže, da vlada za gradnjo tega naselja med proizvajalci montažnih hiš precejšnje zanimanje, saj je UOS dobila ponudbe že od podjetij »Jelovica« iz Škofje Loke, »Termike« v Ljubljani. Ponudbo so poslali še podjetje »Edelit« Ljubljana, »Lesni kombinat« Ljubljana ter podjetje »Jugomont«, ki gradi zidane montažne večnadstropne objekte. V kolikor bo cena ugodna in njihovi objekti ustrezni tudi za naše razmere, potem bo njihova ponudba verjetno sprejeta. Omenjeno podjetje je že zgradilo nekaj takih objektov v Celju.

Z izgradnjo 120 stanovanj na Koroški Beli in naselja na Lipcah bomo v precejšnji meri ublažili perečo stanovanjsko problematiko na Jesenicah, v doglednem času pa prispevali tudi k izboljšanju trenutnega stanja na osnovni šoli Koroška Bela, ki ima veliko težav zaradi pomanjkanja ustreznih učnih prostorov.

100.000 KILOMETROV BREZ NEZGODE

V tem tednu je dobil od firme DAIMLER BENZ iz Stuttgarta naš sodelavec BOGO MALI iz garaže še eno priznanje — diplomu in značko za prevoženih 100.000 km z Mercedesom 190 brez nezgode in okvare. Tovariš Bogo se je v vajeniški šoli izučil za avtomehanika. Od leta 1946 naprej je zaposlen v garaži kot šofer. V tem času je vozil tovrstne avtomobile in avtobuse. V zadnjih desetih letih pa upravlja samo osebna vozila. V svoji šoferski karieri še ni imel nobene večje prometne nesreče, bil pa je že večkrat pohvaljen in odlikovan. Tako je v letošnjem letu za dan šoferjev 13. julija dobil tudi značko vzornega voznika, ki sedaj krasi masko njegovega Mercedes. K tej znački je sedaj privlečen še eno trofejo za 100.000 prevoženih kilometrov brez okvare, priznanje firme DAIMLER BENZ. V železarni ga kot rednega in pridnega delavca zelo cenijo. Rad priskoči na pomoč z različnimi nasveti in napotki tudi v privatnem življenju šoferjem amaterjem. K njegovemu uspehu mu čestitamo in mu želimo še mnogo srečno prevoženih kilometrov z njegovim Mercedesom 190.

Še o menzah

Menim, da so si bralci »Železarja« po opisu stanja v dveh menzah GEŽ in po odgovorih, ki sta ju podpisala upravnik, ustvarili svojo sodbo o priključkih, v kakršnih se pripravljala hrana za naše sodelavce. Pojasnila o vsakodnevnih težavah pri vodenju menz, ki jim radi verjamemo, žal ne morejo prispevati k zmanjšanju števila črevesnih obolenj. Govorica števil o teh obolenjih pa je nedvoumna in neizpodbitna, namreč, da je njih število na Jesenicah sploh in v železarni posebej visoko nad republiškim povprečjem in da zaradi njih po nepotrebnem nastaja znatna materialna škoda. Menze pa so važna, čeprav ne edina komponenta v sklopu nastajanja črevesnih obolenj.

Pozoren bralec je v mojih opisih zlahka spremljal podatek na hribah čistoče, ki jo je mogoče vzdrževati tudi brez investicij. Tovariš S. Tarman brez komentarja pravi: »Nekdaj je bila v kuhinji nameščena tudi snažilka, kar pa danes ni primer zaradi zmanjšanja normativov.« Tovariš S. Davidovič pa celo: »Da pa bi lahko po predpisih zdravstvene službe vzdrževali higieno na tako visoki zahtevani stopnji, bi morali povečati osebje za najmanj 2 čistilke, kar zopet ni skladno z namenom, da damo človeku ceno in obnem kvaliteto hrano.«

Gre torej za tri čistilke, ki bi bile po oceni upravnikov potrebne za vzdrževanje prepotrebne snage. Verjamem, da to predstavlja obremenitev proračuna GEŽ, vendar bi izdatki za njihovo namestitev v okviru vse železarne predstavljali malenkost sprično milijonov, ki jih izgubimo zaradi bolezni. Tovariš S. Davidovič sedanje stanje, po navedenem odstavku so-deč, zagovarja in ne upošteva, da predstavlja pri oceni kvalitete hrane najvažnejši kriterij podatek, koliko je hrana zdrava in na kakšnem higijenskem nivoju je kuhinja, v kateri je pripravljena.

Upira se mi javno dajati lekcije iz higienskega minimuma, saj ga mora obvladati vsaka kuhinjska pomočnica. Toda upravnik S. Davidovič piše: »Ugovarjam obtožbi, da osebje nima pribo-

sanitarije mogoče zakleniti, ključ pa obesiti v kuhinjske prostore. Navedeni ugovor je torej samo obtožba.

S. Davidovič proti koncu svojega odgovora med drugim vprašuje, če so vzroki črevesnih obolenj ravno pri pajčevinah. Čeprav je vprašanje ironično, odgovarjam resno: So nedvoumno spričevalo o skrbi za čistočo in se ne javljajo prav v opoldanskem času, ko ima osebje največ dela.

Razmere v obravnavanih menzah se popravljajo, česar smo vsi veseli in kar je dokaz, da slabemu stanju niso bili vzroki zgolj objektivni činitelji. Namen mojih vstic pa ni bil osebno prizadevi nikogar, temveč doprinesti k izboljšanju zdravja delovnega človeka.

D. F. Trampuš

ZDRAVSTVENI DOM JESENICE — Upravni odbor razpisuje naslednje štipendije:

2 na ŠOLI ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE —
oddelek za fizioterapijo

2 na ŠOLI ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE —
oddelek za fizioterapijo

4 na ZOBOTEHNIŠNI ŠOLI

2 na MEDICINSKI FAKULTETI —
oddelek za stomatologijo

1 na VIŠJI ŠOLI ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE —
oddelek za medicinske sestre

2 na ŠOLI ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE —
srednja šola

1 na EKONOMSKI FAKULTETI

Pismene vloge s prepisom šolskega spričevala in življenjepisom naj kandidati pošljejo na naslov: Zdravstveni dom Jesenice, Cesta maršala Tita 65.

France Žvan

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Odpiramo nove šole

NEKAJ RAZMISLJANJ IN KRITIČNIH PRIPOMB OB OTVORITVI OSNOVNE ŠOLE V MOJSTRANI

Ne glede na drobne pomanjkljivosti, ki jih stavba jeseniške osnovne šole ima, je racionalna glede na dimenzije in razmestitev učnega prostora. Njena pedagoška funkcionalnost ustreza. Tudi vzdrževalni stroški niso pretirano visoki in doslej se organi upravljanja še niso pojavili pred skladom za šolstvo z zahtevo po odobritvi višjih sredstev za vzdrževanje.

Vzdrževalni stroški ne gojmo ni pouka kuriti samo prekoračijo povprečja, ki je upravne prostore, kar bi poizračunano za vzdrževanje občinškega šolskega prostora. Tudi stroški za kurjavo so skladni s klimatskimi pogoji. Znatna sredstva pri ogrevanju stavbe pa bi bilo mogoče prihraniti, če bi bila zgrajena dva ločena toplotovodna kroga. Tako bi bilo mogoče v času zimskih počitnic, praznikov in dni,

vi, ugotovimo, da v šoli ni razkošja in da dimenzije prostorov rahlo odstopajo od norm navzdol. Edino pri prostorih za šolsko kuhinjo, lahko ugotovimo, da se ni izkoristila do programiranih kapacitet, vendar ni bojzani, da bi tudi tod ne bilo mogoče doseči delovnega izkoristka zgrajenega prostora in instaliranih naprav.

Telovadnica lahko v sedanjem stanju pokrije približno 65 % učnega časa šolske telesne vzgoje, fizikalno-ke-mijska in glasbeno-likovna učilnica pa sta že več let uporabljani za redni razredni pouk. Vzrok za to leži v skrajnem pomanjkanju učnega prostora.

Po zgraditvi jeseniške osnovne šole je v občini in zunaj nje porasla želja po hitrejši graditvi učnega prostora, ker so prosvetni delavci primerjali pogoje, v katerih delajo, s pogoji, ki so v letu 1959 nastali na Jesenicah. Najmočnejše krajevno gibanje je bilo takrat v Mojstrani in na Dovjem in v tem najbrž leži vzrok, da je bila posled gradnja šole v Mojstrani uvrščena na prioriteto mesto.

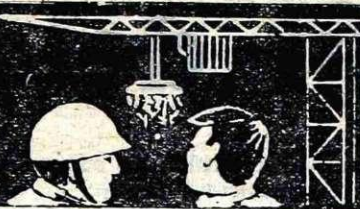
Glede te gradnje so se pojavile prve težave v izbiri lokacije. Krajevni antagonizmi, ki so še živi med Mojstrano in Dovjem, so skušali nagniti izbiro lokacije sprva v oba izmed največjih krajev v graditvijskem področju. Prevladala je izbira lokacije v Mojstrani, ki ima poleg očitnih prednosti tudi znatne pomanjkljivosti. Najmočnejše so v klimatskih pogojih, ki so bistveno različni od po-bočij severno od Save. Glav-

na prednost pa je nedvoumno v tem, da je okrog zazidane površine dovolj ravnega prostora, ki ga šola potrebuje.

Če smo označili žirovniško in jeseniško osnovnošolsko stavbo kot nerazgibani in komponirani na klasičnih arhitektonskih zasnovah, je treba reči, da je mojstranska stavba izrazito moderna, razgibana in sproščena. Gradbeni materiali in elementi so izbrani mnogo svobodneje. Fasada je večkrat lomljena in prav tako ostali zunanji zidovi. Tudi višine so različne. Vse to je narekovalo tudi razgibano ostrešje, ki vsebuje precej najrazličnejših žlot. Kaj bodo pokazale na ostrešju in žlotih precej ostre mojstranske zime z debelim snegom, se bomo prepričali v prihodnjih letih.

Za sedanje število šoloobveznih otrok je zgrajeni učni prostor nedvoumno veliko razkošje. Graditi je treba vsaj za trideset let vnaprej in če

Nesreče

TOPILNICE

PLAVŽ

JOŽE GREGORČIČ, topilec, se je opeknel z rezalno pištolo, ker ni bila dobro zatesnjena in je plin vžgala iskra.

RAFAEL BAVDAŽ, vrtalec, je nasipaval kamenje iz silosa v vagončke in se pri tem udaril na levo roko.

MARTINARNA

EJUB CAUSEVIČ, avtogenski rezalec, je ravnal staro železo in si pri tem poškodoval mezinček leve roke.

FRANC PETROVIČ, jamski pomočnik, je z žerjavom postavljaj kokile in si pri tem poškodoval desni kolk.

LIVARNA

MUHAREM RAKOVIČ, izkopalec jeklene litine, je pri rezovanju trdo pločevino. Pri tem je kos pločevine odletel in mu poškodoval desno ramo.

SAMOTARNA

RUDOLF CERNELIČ, mešalec, je stal preblizu vozečega viličarja, tako da mu je zadnje kolo peljalo čez stopalo in mu pri tem poškodovalo palec leve noge.

VALJARNE

JAVORNIK I

ALOJZ GRICAR, brusar na rafama stroju, si je pri obračanju brušene gredice poškodoval desno roko.

BOŽO KOVAČ, pomočnik pri škarjah, si je pri rezanju kvadratnega železa na mrzlih škarjah poškodoval peto desne noge.

JOVO KOZAMARA, I. rezalec, si je pri rezanju okroglega železa poškodoval desno nogo.

JANEZ SMOLEJ, I. valjarec, si je pri valjanju ploščatega železa, ko je prijel za valjanec, katerega je po-

tegnilo naprej skozi oval, opeknel obe roki.

ZAHARIJA GIORGOVSKI, pomočnik pri škarjah, je pri ravnanju caglov padel in si izvinil nogo v kolenu.

VALJARNA 2400

STANKO FERJAN, ogrevalec na potisni peči, si je pri koničanju droga za izbijanje tlaka poškodoval palec leve noge.

ZIČNA VALJARNA

JOŽE KRAVANJA, zakladalec peči, se je pri zapenjanju ingotov udaril na kazalec leve roke.

STROJNO ENERGETSKI OBRATI

MEHANIČNE DELAVNICE

FRANCU PRISTOVU, železostrojarju v predelovalnih obratih, je med struženjem navarjene osi odletel ostružek v levo oko in mu ga poškodoval.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

ALIJA KARANOVIC, ključavničar v mehanični delavnici, si je pri montaži motorja na rafama brusilni stroj poškodoval mezinček desne roke.

IGNAC MEGLIČ, ključavničar v konstrukcijski delavnici, je s skupino popravljaj okna strugarne valjev. Med električnim varjenjem jeklenih palic okna so mu žarki opekli oči.

LUDVIK ČARNI, dežurni ključavničar v valjarni debele pločevine, je popravljaj polž pogona dvizne mize. Pri pregledu delovanja polža mu je ročica na desni nogi odtrgala štiri prste.

IVANU SPENDOVU, ključavničarju žerjavne delavnice, se je pri udarcu s kladivom drobec odkrušene sklopke zaril v desno roko.

TRANSPORT

SALIHU VELIČU, delavcu ročnega transporta, je med razkladanjem gline spodrsnilo, da je padel z vagona in si poškodoval levo stran hrbta.

Odškodnine racionalizatorjem

Na 4. seji je komisija za oceno tehničnih izboljšav, ki jo sestavljajo strokovnjaki in izvedenci za posamezne proizvodne skupine, pozitivno ocenila 11 predlogov in priznala avtorjem odškodnine in nagrade v višini 550.812 dinarjev.

Najbolje je bil ocenjen izboljševalni predlog št. 1586. Avtorji inž. Sekne, Grošelj, Zupan, Kovač in Zorko so prejeli za dobro izvedbo novega in nujno potrebnega navijalnega stroja za navijanje odpadne žice skupno enkratno odškodnino v višini 163.900 dinarjev. (o tem smo že poročali.)

Ivan Mazi

Visoko odškodnino je prejel tudi avtor tehnične izboljšave št. 1588 skupinovodja Ivan Mazi iz kurilnice, ki je izdelal posebno pripravo za točno struženje pogonskih čepov za ozkotirne in normalnotirne lokomotive. Avtorju je uspelo to precizno napravo izdelati na lastno pobudo po večletnih izkušnjah pri delu. Tovariš Ivan Mazi je dobil izplačano akontacijo v višini 50.000 dinarjev, priznana pa mu je bila triletna renta.

Martinu Skumavcu s toplotne energije je bila priznana in izplačana renta za drugo in tretje leto izkoriščanja njegovega predloga, prav tako tudi Francu Logarju iz cevalne za drugo

opazovati, je stopil na ojnico naprave. Pri tem je spregledal ročico, ki se med dehuje poškodovalec dežurni ključavničar Ludvik Čarni. Ponesrečenec je popravljaj polžasti pogon dvizne mize ob progi. Po končanem popravilu je hotel preizkusiti, če naprava v redu deluje. Ker je hotel delovanje polžastega pogona natančneje

leto uspešne uvedbe njegove tehnične izboljšave.

S primernimi in stimulativnimi odškodninami so bili nagrajeni tudi Cveto Velikanje iz kamnoloma, Daniel Pesjak z Javornika I, Anton Arh iz hladne valjarne in Rado Arh iz elektro delavnice. Stimulativne odškodnine pa so bile priznane tudi Vladimirju Rovanu iz hladne valjarne, Stefanu Koblarju in Ludviku Dolarju iz vzdrževanja Javornik ter Jožetu Muleju iz šamotarne.

Več tehničnih izboljšav, ki so bile prijavljene referentu za novatorstvo in racionalizacijo v zadnjem času, pa je še v študiju in proučevanju ter jih bo komisija ocenila na prihodnji seji v mesecu oktobru.

Vsem nagrajencem k njihovi uspehu čestitamo in se jim za prizadevnost iskreno zahvaljujemo.

GOSTINSKI ŠOLSKI CENTER — BLEJ

Poklicna šola Jesenice in Delavska univerza Jesenice

razpisujeta gospodinjstvi tečaj

PROGRAM:

- praktično kuhanje in nauk o prehrani ter živilih
 - ekonomika potrošnje in gospodinj. knjigovodstvo
 - tehnični pripomočki v gospodinjstvu
 - konzerviranje oz. shranjevanje živil za daljši čas
- Tečaj bo trajal 120 ur — 20 obiskov v Gostinskem šol. centru Bled — Poklicna šola Jesenice. Informacije na Delavski univerzi Jesenice.

bo v tem obdobju prebivalstvo bistveno poraslo, bo prostornina učilnic za redni pouk opravičena. Če smo spredaj zapisali, da železarna Jesenice, ki daje za služek večini prebivalstva v območju šolskega okoliša, ne bo povečala staleža zaposlenih, potem s te plati najbrž ni mogoče pričakovati prirastka učencev. Mnogo pa zavisi od tega, kako se bo razvijalo domače podjetje ZINOS. To podjetje ima neizmerno možnosti nekajkrat povečati svojo realizacijo in s tem v zvezi zaposliti še znatno število delavcev. Nekaj možnosti daje tudi razvijajoči se turizem in ne bi bilo napak, če bi izpraznjevala stara šolska stavba na Dovjem služila za osnovo kakemu novemu obrtnemu podjetju. V času, ko namreč časih brez uspeha iščemo prostor za ustanovitev kakega obrata, ki bi lahko absorbiral zlasti nekvalificirano in

žensko delovno silo, pozabljamo, da smo izpraznili že dve stari šolski stavbi (Žirovnica in Dovje) in da njuna kvadratura ni tako nepomembna, da bi ne kazalo z njo računati.

Vse bolj kot pri učilniškem prostoru pa prihajata do izraza razkošje in »revščina« pri ostalih prostorih. Po projektantski zamisli naj bi služil velik centralni »hol« razen komunikacijskim namenom tudi zborom staršev in učencev, šolskim proslavam in projekcijam šolskega filma. Za prve namene je nedvomno uporabljivi, nemo goče pa ga je zatemniti. Zato se šolski poučni film v njem ne bo mogel udomaćiti. Vzdrževanje in zlasti ogrevanje pa je spričlo njegove velikanske kubature zanesljivo predrago za naše sedanje finančne zmogljivosti.

Ne vem zakaj so za naj-

več šestnajstčlanki pedagoški kolektiv šole potrebne posebne ločene sanitarije in posebni zaprti ločeni garderobni prostori. Za pouk fizike in kemije je predvidena zelo lepa, izredno velika učilnica. V šoli je običajno po en oddelek 7. in 8. razreda. Vsak razred ima tedensko po dve uri vsakega predmeta. Torej je zgrajena velika, lepa učilnica za osem tedenskih učnih ur in če bi le kdaj v bodočnosti prišlo do tega, da bosta imela omenjena razreda po dva oddelka, bo učilnica frekventirana največ 16 ur tedensko. Ali smo res tako bogati, da si to lahko privoščimo? Ob učilnici pa sta dva majhna prostora — bolj luknji kot prostora. V njiju naj bi bil ves prostor, ki je namenjen — za shranjevanje učil (po glavnem projektu). Tu prihajata do izraza razkošje in beda. Sodobna šola, ki je bila že vnaprej progla-

šena za več kot moderno, ima na voljo dobrih 20 kvadratnih metrov prostora za ves svoj fond učnih sredstev. Res bi tudi obstoječi fond učil na tej šoli lahko označili kot nadvse beden, vendar nas sedanje stanje ne sme zavesti. Cisto nič nam namreč ne koristi še tako moderna šolska stavba (navzven), v kateri pa niso podani niti najosnovnejši pogoji za moderen pouk (saj ni v hiši kam spraviti niti najosnovnejših učnih sredstev). Izgleda, da tako kot v večini novih šol, tudi v mojstranski, niti projektantu niti pedagogom ni bila jasna funkcija fizikalno-kemijske učilnice. Saj niti instalacije niti oprema ne more služiti modernemu eksperimentalnemu pouku teh dveh predmetov. Glede razkošja so v podobnem položaju prostori za pouk gospodinjstva in politike. Na dobrih sto kva-

dratnih metrih bo tedensko le dobrih dvajset ur pouka. Če računamo, da je učni prostor ekonomsko izkoriščen, če je v njem tedensko vsaj 32 ur pouka, potem programiranje mojstrskih osnovnošolskih kapacitet močno odstopa od naših sedanjih gmotnih možnosti in najbrž se nam bodo takšna predimenzioniranja v bodoče maščevala. Ta razmišljanja sem zapisal še zlasti zato, ker je na pragu projektiranja kranjskogorske osnovnošolske stavbe in bi bilo prav, da bi nas izkušnje kaj naučile. Vem, da bo proti pričujočemu zapisu mnogo ugovorov, vem pa tudi, da ljudje gradimo v kende šele, ko smo zadovoljili svoje osnovne življenjske potrebe. Zato me ne moti, če bom zaradi vetra, ki sem ga sprožil, morda požel vihar.

KONEC

Med vodji delovnih skupin

Te dni smo obiskali vodje gradbišč nekaterih podjetij, ki sodelujejo pri izgradnji novih valjarn na Belškem polju. Prosili smo jih, naj nam odgovorijo na naslednjih pet vprašanj:

1. Koliko časa ste že na gradbišču novih valjarn in kakšne so naloge vašega podjetja?
2. Imate morda težave zaradi pomanjkanja delavcev, mehanizacije, s katero bi si pomagali, ali zaradi pomanjkanja dokumentacije oziroma načrtov?
4. Kako sodelujete z železarno in ostalimi podjetji, ki skupno z vami delajo na gradbišču?
4. Razumljivo je, da je treba opraviti dela na gradbišču v predvidenih rokih. Kako ste doslej izpolnjevali roke in kakšni problemi nastajajo pri tem?
5. Kaj bi morali po Vašem mnenju storiti, da bi delo na gradbišču potekalo hitreje, brez morebitnih zaostankov, če hočemo, da bomo z izgradnjo valjarn gotovi v predvidenem roku?

Razumevanje za naše potrebe in reševanje problemov

Najprej smo na gradbišču poiskali Draga Pisnika, vodjo montažne grupe »Hidromontaža« Maribor in na zgornja vprašanja prejeli naslednje odgovore:

Drago Pisnik

Prva skupina naših delavcev je na gradbišču novih valjarn na Belškem polju začela z delom že lani v novembru. Delavci te skupine so bili zaposleni v bluming hali, strojnici in stripper hali ter v hali težke proge, kjer so morali urediti razsvetljavo. Trenutno dela na gradbišču 45 naših delavcev, v zimskih mesecih pa bomo imeli zaposlenih okoli 120 delavcev.

Naša montažna skupina ima na gradbišču novih valjarn v glavnem naslednje naloge: kompletna strojna montaža bluminga, vse cevne in-

stalacije v energetskega kanalu in oljnih kleti. Poleg tega bomo kompletno montirali energetske postaje — strojni del. K našim nalogam je treba prišteti še razsvetljavo energetskega kanala in kletnih prostorov pod blumingom.

Tudimo se, da probleme, ki nastajajo pri našem delu, rešujemo sproti. Včasih nismo imeli na razpolago stanovanj za delavce, ali pa obratno, da imamo stanovanja, toda primanjkuje nam delavcev. Toda to so le manjši problemi. Nekaj časa smo imeli težave s skladiščem za opremo cevne instalacije, vendar je tudi to vprašanje zadovoljivo rešeno. Nekaj težav imamo tudi z dokumentacijo, ki prihaja sproti, vendar z zakasnitvijo. Takšne zamude negativno vplivajo na delo in smo zaradi tega imeli težave pri izdelavi kosovnih seznamov za cevne instalacije. Zaradi tega tudi kasnimo z nabavo potrebnega materiala.

Zelo smo zadovoljni s sodelovanjem z železarno. Moram reči, da vse probleme, ki nastajajo, rešujemo sproti in železarna kaže veliko razumevanje za naše potrebe ter reševanje občasnih problemov. Zaenkrat tesneje sodelujemo le s podjetjem »Metalna« Maribor in »Rade Končar« iz Zagreba. Večkrat si pri delu pomagamo z izposojanjem osnovnih sredstev, orodja in drugih pripomočkov, ki ga temu ali onemu podjetju trenutno zmanjka, pozneje pa ga spet vrnemo.

Vse roke, ki smo jih imeli sklenjene s pogodbami med našim podjetjem ter železarno, smo doslej v redu izpolnjevali in zaostankov nismo imeli. Upam, da bomo ob dobrih delovnih pogojih tudi v prihodnje lahko naše obveznosti v določenih rokih izpolnjevali. Za izpolnjevanje naših obveznosti v

predvidenih rokih pa so potrebni naslednji pogoji:

1. Pravočasna dobava opreme za strojno montažo, ki jo izdelujejo domača podjetja: Strojna tovarna v Trbovljah in »Litostroj« v Ljubljani. To je naloga železarne, ki v tem primeru nastopa kot investitor. Opremo za cevne instalacije pa bomo oskrbeli sami.

2. Že uvodoma sem dejal, da bomo z našim delom nadaljevali tudi v zimskih mesecih. Zaradi tega se bo treba pravočasno pripraviti na zimo. Odprtine v hali težke proge bo treba zazidati ali provizorično zapreti. Vedeti moramo, da tudi varjenje ni mogoče, če je temperatura nižja od -5°C .

Mirko Majcenič

Naloge izpolnjujemo pred rokom

Mirko Majcenič, vodja skupine »Metalna« Maribor je povedal naslednje:

»Prvi naši delavci so začeli z delom že v letu 1962, takrat so morali pregledati reparacijsko halo na Blejski Dobravi. V istem letu smo začeli z montažo hale jeklovleka, lani v marcu pa z montažo stripper hale, bluming hale, strojnice, ob koncu leta pa še z montažo hale težke proge.

Poleg montaže vseh hal moramo opraviti še montažna dela pri globinskih pečeh. Za te peči bo že v prihodnjem tednu začela prihajati oprema iz Maribora, montirani pa so tudi dimniki.

vsak od njih pa je visok po 46 m. Tudi ogrodje za potisno peč je v glavnem že postavljeno in tudi dimnik že stoji. Čim bomo z deli pri globinskih pečeh in potisni peči gotovi nam bodo preostala še manjša rekonstrukcijska dela. Naročila za ta dela bomo dobivali sproti.

Tudi našemu podjetju primanjkuje delavcev, ki bi morali biti zaposleni pri izgradnji valjarn na Belškem polju. Sedaj imamo na gradbišču zaposlenih 30 delavcev in v glavnem delamo na eno izmeno. Zaradi mehanizacije in dokumentacije nismo imeli težav. Vsa dokumentacija je prihajala sproti na gradbišče, in pravočasno. Sodelovanje železarne je bilo v redu. Reči moram, da so

nam tovariši iz uprave osnovnih sredstev pri našem delu nudili vsestransko pomoč. Prav tako smo bili zadovoljni s sodelovanjem z gradbenim podjetjem Projekt, večkrat je bila potrebna medsebojna pomoč. Omenim naj, da smo vse roke izpolnjevali prej, ko bi jih morali. Tako je bila montaža stripper hale zaključena mesec dni pred rokom, montaža bluming hale, strojnice pa mesec in pol pred rokom.

Menim, da poteka gradnja hal novih valjarn na Belškem polju za jugoslovanske razmere in pojme dokaj hitro. Verjetno je to edini primer v Jugoslaviji, da so bili tako veliki objekti zgrajeni v razmeroma kratkem času.

- or

Pomanjkanje kvalificiranih delavcev

Gradbeno podjetje »Projekt« iz Kranja ima že štirinajst let stalno delo in naselje na Javorniku. V štirinajstih letih so gradbinci tega podjetja sodelovali pri izgradnji valjarn 2400, podaljška generatorske lope, RTP postaje Javornik. Obsežna gradbena dela so morali opraviti tudi pri gradnji nove kisikarne in acetilena ter pri gradnji energetskega kanala od RTP do »Lecnarda« na težki progi. Ne bi smeli pozabiti tudi rekonstrukcije oziroma modernizacije tanke pločevine ter gradnje nove Ignis peči v valjarni 2400 na težki progi. Gradbinci tega podjetja so gradili tudi nove stanovanjske objekte na Javorniku in Koroški Beli itd. Šefa gradbišča »Projekt« tov. Janeza Marinčeka smo prosili, da odgovori na pet vprašanj, ki smo jih zastavili tudi ostalim vodjam skupin, ki

delajo na Belškem polju. Lahko bi rekli, da imajo na Javorniku že domovinsko pravico.

»Projektovi gradbinci so začeli z delom na Belškem polju že v novembru 1962. Prvo nalogo, to je izkop temeljev za stripper halo, smo uspešno opravili. To velja tudi za ostale delovne naloge, med katere štejemo izkop in betoniranje energetskega kanala ter temeljev za tri globinske peči in eno potisno peč. K tem nalogam moramo prišteti še gradnjo bazena hladne vode, energetske postaje ter prizidek k hali jeklovleka.

Trenutno gradimo oziroma so naši delavci zaposleni pri izkopu temeljev za navijalce trakov pri progi »Steckel«. Na gradbišču novih valjarn na Belškem polju imamo zaposlenih 120 ljudi. Težave imamo predvsem zaradi pomanjkanja kvalificiranih delavcev. Problem rešujemo tako, da delamo po 12 ur dnevno, v izrednih primerih pa tudi ob nedeljah. Mehanizacijo sicer imamo na gradbišču, toda težave nastajajo takrat, ko pride do okvare na tem ali onem agregatu. Zgodi se namreč, da prav takrat, ko bi agregat najbolj potrebovali, ob okvari zmanjka rezervnih delov. V nujnih primerih si pomagamo celo na ta način, da rezervne dele pripeljemo iz Kragujevca z letalom. Ob raznih okvarah strojev nam vsestransko pomagajo tudi vzdrževalci na Javorniku. Zato sta jim kolektiv in vodstvo gradbenega podjetja »Projekt« na Javorniku hvaležna.

Zaradi dokumentacije nimamo težav in jo dobivamo sproti ter brez večjih zakasnitev. Roki za izdelavo posameznih del oziroma za izgotovitev določenih nalog so zelo kratki, vendar smo jih doslej vedno uresničili v do-

Janez Marinček

(nadaljevanje na 5. strani)

na gradbišču novih valjarn

(nadaljevanje s 4. strani)
ločenem času ter brez večjih odstopanj.

Razumljivo je, da na tako velikem gradbišču kot je Belško polje, nastanejo tudi težave in občasni problemi glede materiala. Večkrat ima-

mo težave, ker primanjkuje cementa ter betonskega železa, ki ga v glavnem dobivamo iz Zenice.

Sodelovanje z železarno, ki je investitor te velike gradnje, je zadovoljivo. Če kdaj pride do manjših problemov, jih rešujemo sproti in vedno

najdemo skupno pot. Zaenkrat na gradbišču sodelujemo le s konkurenčnim podjetjem »Gradis«. Čeprav je to podjetje konkurenčno, si vseeno drug drugemu pomagamo ter si prizadevamo, da naloge čim boljše izpolnjujemo.

Problemi z dokumentacijo

Vodja »Gradisa« na gradbišču novih valjarn nam je v zanimivem razgovoru na zastavljena vprašanja povedal tole: »Podjetje »Gradis« je začelo s prvimi deli že v letu 1961. Najprej smo morali poskrbeti za tirno povezavo med Jesenicami in Belškim poljem. Kmalu nato smo se lotili gradnje temeljev za sedanjo halo jeklovlek, ki je bila najprej predvidena za halo vzdrževanja.

Naloge, ki jih mora podjetje »Gradis« izpolniti na gradbišču novih valjarn, so v glavnem naslednje:

dokončevanje hal blumin-ga, strojnice in seveda izgradnja strojnih temeljev.

Največ težav smo imeli z dokumentacijo, ki je prihajala vzporedno z gradnjo.

doče investitorji v gradbeni program vnesli tudi gradbeno mehanizacijo, ki jo posodijo izvajalci del. Čim so dela na gradbišču izvršena pa mehanizacijo izvajalci odkupijo. Na posameznih strojih oziroma agregatih smo imeli tudi okvare. Da bi bilo čim manj zastojev, nam je pomagala železarna. Omenimo naj konstrukcijsko delavnico, ki je izdelala precej rezervnih delov. Če smo imeli okvare na transportnih napravah, smo dobili pomoč na transportnem oddelku Železarne Jesenice, ki tudi razpolaga s takšnimi mehaniziranimi transportnimi napravami.

Z železarno imamo zadovoljive odnose. Problemov je bilo precej, vendar smo jih

reševali sproti. Železarna, ki je v tem primeru investitor, je v minulem obdobju imela precej težav s sidrnimi vijaki. Te težave so pozneje vplivale tudi na naše delo. To je bil tudi delni vzrok, da kasnimo pri izgradnji strojnih temeljev, približno za mesec dni. Na zakasnitev vpliva tudi pomanjkanje delavcev, montaža armature, sidrni vijaki ter dokumentacija.

Problemi okrog izgradnje strojnih temeljev so v glavnem rešeni. Kar se tiče nadaljnjih del, menim, da so roki realni, mi pa si bomo prizadevali, da bomo z izgradnjo strojnih temeljev gotovi do konca januarja 1965.

Menim tudi, da bo za vsa nadaljnja dela treba že sedaj pripraviti potrebno dokumentacijo, da bomo z gradnjo lahko nadaljevali, čim bodo zgrajeni strojni temelji. V kolikor ne bi pripravili kar je treba ob pravem času, potem bi morali usmeriti naše delo drugam. — or

Pri vas mi je všeč

Zelo zanimiv razgovor smo imeli z g. Howom, predstavnikom firme »Westinghouse«. Tudi njemu smo zastavili nekaj vprašanj, ki se nanašajo na njegovo delo na gradbišču novih valjarn. Dodali smo še dvojno vprašanje, ki se tiče njegovih osebnih vtisov v Jugoslaviji. Pri našem razgovoru je kot prevajalec sodeloval inž. Anton Koselj iz UOS.

G. Howe nam je najprej povedal, da je bil prvič v Jugoslaviji v januarju in to le začasno. Z delom je začel na gradbišču novih valjarn 1. maja. Njegova sedanja naloga je v tem, da rešuje tehnične probleme, pozneje pa, ko bodo začeli z elektromontažo, bo vodilni inženir.

Pri delu mu bodo pomagali še drugi strokovnjaki — specialisti.

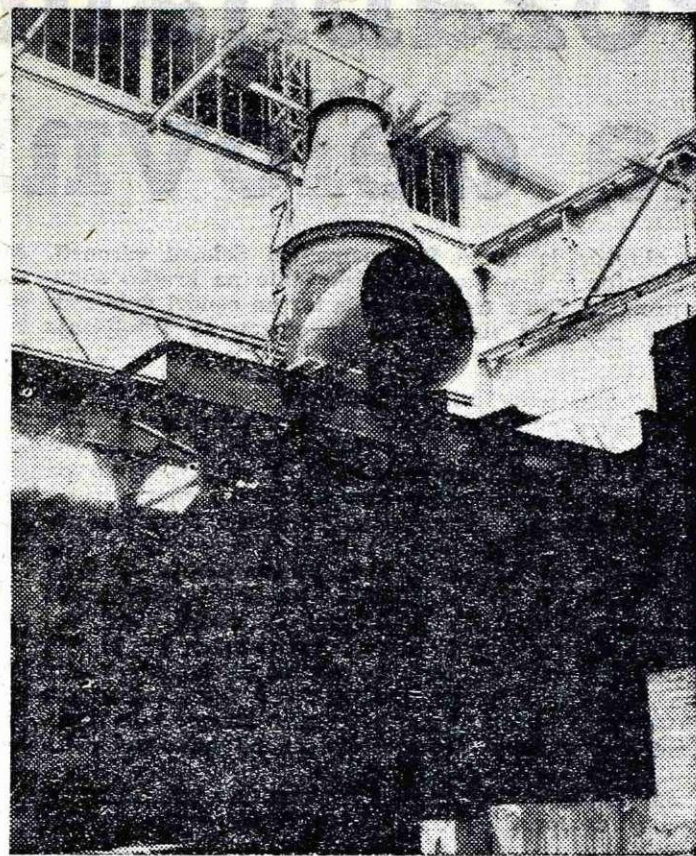
Trenutno se ukvarja z deli pri vsklajanju naših težav ter potreb firme »Westinghouse«. Nadzoroval je montažna dela, ki so bila doslej opravljena pri Morgan žerjavih v stripper hali.

Firma »Westinghouse« iz ZDA je dobavila elektro opremo za nove valjarne. G. Howe sedaj pomaga pri razvrščanju te opreme in je v ta namen že pripravil seznam materiala, ki ga bodo zelo koristno uporabili pri montažnih delih, tako da ne bo treba elektro opreme iskati po vsem skladišču. G. Howe rešuje tudi problematična vprašanja, ki mu jih posre-

duje podjetje »Rade Končar« iz Zagreba, ki je prevzelo izdelavo »elektroinženiringa« in je pri tem potrebna njegova pomoč.

G. I. A. Howe

Ogrodje potisne peči je že postavljeno

Tretje vprašanje, ki smo ga dostavili g. Howeu, se nanašalo na morebitne razlike med gradbišči ter izpolnjevanjem delovnih nalog pri nas in v ZDA. G. Howe je v odgovoru povedal, da razlike so, in sicer v tem, da je tempo gradnje enakomernjši in hitrejši. Vsaka faza dela naj bi se tudi takoj izvajala v predvidenem roku terminskega plana, vendar je bolj važna ugotovitev, da so končni rezultati enaki. Z dosedanjim delom na gradbišču valjarn je zadovoljen in meni, da so temelji za predvideno elektromontažo dobro pripravljeni. Zelo je zadovoljen, da ljudje, s katerimi dela, hočejo vedeti za njegovo mnenje in da se pozneje pri svojem delu tudi ravna po njegovih navodilih.

V drugem delu razgovora smo se zanimali za njegove osebne vtise iz Jugoslavije. Dejal je: »Videl sem že precejšen del Jugoslavije. Rad bi si ogledal še tiste predele Jugoslavije, ki jih doslej še

nisem videl. Pri vas mi je zelo všeč, še posebej na Bledu, kjer stanujeva z ženo. Čeprav sem sodeloval pri izgradnji objektov, še nikjer nisem našel toliko razumevanja in sodelovanja, kot prav na Jesenicah.

Za zaključek smo g. Howea prosili, naj nam pove še nekaj o matičnem podjetju v ZDA.

»Pri firmi »Westinghouse« sem zaposlen že 38 let. Več let sem bil na odgovornem položaju v proizvodnji, sedaj pa sem že dalj časa nadzorni organ v oddelku, ki ima stike z inozemstvom. Precejšnjo pozornost posvečamo odnosu delavcev do družbe. V ta namen imamo formirano posebno skupino ljudi, ki se ukvarja samo s temi vprašanji. Veliko pozornost posvečamo kvaliteti jekla in tudi vsa naša reklama je usmerjena v izboljšanje kvalitete jekla. Z doseženo kvaliteto nismo nikoli zadovoljni in stremimo za tem, da je vsak nov izdelek boljši od prejšnjega.

Vokalni koncert

V okviru letošnje koncertne sezone, ki jo je pred nedavnim otvoril Koroški akademski oktet, bo danes, v soboto 3. oktobra, v dvorani gledališča »Tone Čufar« že druga tovrstna prireditev. Tokrat bomo lahko poslušali Železničarski mešani pevski zbor »France Prešeren« iz Celja, ki nam bo pod vodstvom Eda Goršiča zapel vrsto zborovskih skladb naših in tujih skladateljev iz različnih obdobj. Zbor je znan po svoji kvaliteti, saj je že z uspehom koncertiral tudi v inozemstvu.

Gostje bodo imeli na Jesenicah dva nastopa, ob 17. uri za šolsko mladino in ob 20. uri za ostalo občinstvo.

Vabimo Jeseničane in okoličane, da obiščejo to koncertno prireditev, ki bo brez dvoma nudila obilo umetniškega užitka.

Božo Lukač

Probleme imamo tudi s pomanjkanjem delavcev, predvsem s kvalificiranimi. Na gradbišču manjka 25% delavcev, v odnosu na število delavcev, ki smo jih planirali. Ta problem smo morali reševati predvsem z nadurnim delom. Določena dela smo morali opraviti kontinuirano, t. j. brez vmesnih prekinitev. V takih primerih smo morali delati tudi na dve izmeni. Pomanjkanje delavcev in ostale občasne probleme smo reševali tudi z boljšo organizacijo dela. Pomagali smo si tudi z mehanizacijo. Ta je na razpolago. Največ težav smo imeli z vgrajevalnimi stroji za beton — vibratorji. Praksa je pokazala da bi bilo prav, če bi v bo-

Oktober - mesec delovne varnosti

Pozabljamo, da smo na delovni fronti

Mesec oktober je vsako leto namenjen delovni varnosti. Zato običajno v tem mesecu poizkušamo na kratko analizirati problematiko s tega področja ter na osnovi dobljenih podatkov napraviti tudi nekaj predlogov za izboljšanje stanja.

Tudi v naši železarni je predpisov ter zakonitih delovne varnosti zelo obširna. Da bi to problematiko kar najbolj osvetlili, smo povabili na razgovor Franca Žveglja, vodjo oddelka soc. zdrav. službe ter varnostne

tehnike; Boža Pančurja iz topilnic, Franca Svetina iz valjarn, Antona Korena iz strojno-energetskih obratov, Zorana Krejčiča iz predelovalnih obratov in Andreja Ivančiča z gradbišča novih valjarn. Prva ugotovitev je bila, da imamo v naši socialistični domovini precej

Problemi nastajajo že pri delavcih, ki prihajajo na

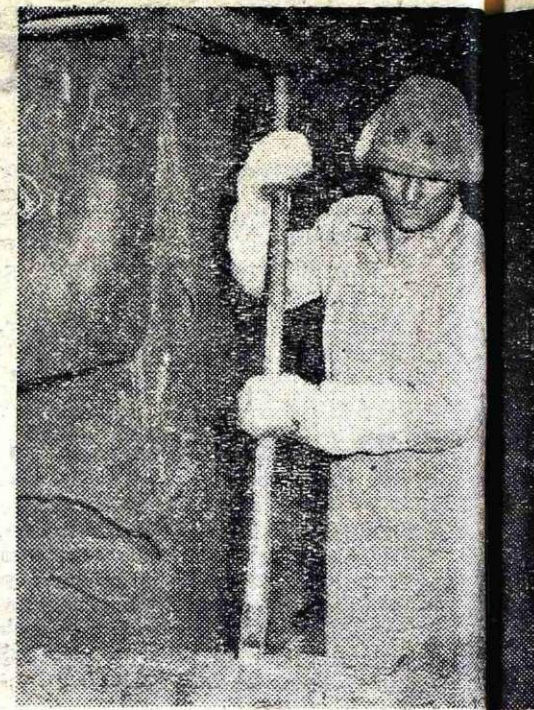
delo v našo tovarno brez potrebnih izkušenj. Lahko bi rekli, da je toliko problemov, kolikor je novih delavcev. Statistični podatki kažejo, da smo v zadnjih treh letih na leto sprejeli na delo povprečno 900 novih delavcev, s podjetja pa jih je odšlo 896. Položaj ni dosti boljši tudi v samem podjetju, ker so prestopi iz obrata v obrat zelo pogosti.

Pred leti smo začeli z uveljavljanimi seminarji za delavce, ki prihajajo na delo v našo železarno. Na teh seminarjih obravnavamo tudi delovno varnost. Žal naša strokovna služba nima potrebnih podatkov, niti ne more izvajati ustrezne kontrole o pomoči, ki so jo dolžni dati starejši sodelavci mlajšim, ki tovarne in delovnega procesa še ne poznajo. Redko se zgodi, da bi starejši delavci mlajše delavce, predvsem pa tiste, ki so prvič v železarni, poučili tudi o delovni varnosti ali celo stalno opozarjali na vse vzroke, ki lahko vplivajo na nesreče pri delu.

Pred sedmimi leti smo dobili grobo sliko otežkočenih delovnih mest. Prav bi bilo, da samoupravni organi potrdijo pogodbo z Zavodom za zdravstveno varstvo v Mariboru, ki bo izvedel vse ekološke meritve. Strokovna služba in samoupravni organi bodo imeli na razpolago ustrezne podatke o stvarnih delovnih pogojih, meritve pa bodo lahko tudi v pomoč operativi ob prizadevanju, da v tovarni izboljšamo delovne pogoje.

ZAŠČITNA SREDSTVA NISO SAMO »ZA REKLAMO«!

Za zaščitna sredstva, ki so predpisana za posamezna delovna mesta, potrošimo v naši železarni milijonska sredstva. To pomeni, da samoupravni organi in uprava podjetja s svojo strokovno službo, pripisujejo velik pomen zaščitnim sredstvom, ki varujejo delavca na delovnem mestu pred nezgodo. Žal pa je v železarni vse preveč primerov, da so zaščitna sredstva (čelade, čevlji z jeklenimi kapicami, zaščitna očala itd.) bolj za propagando kot pa za resnično uporabo na nekaterih delovnih

Sodelavca iz martinarne, ki sta zaposlena pri izdelavi obleko, ki je predpisana za to delovno mesto. Ob oboje, kar je potrebno

štirim delavcem in tudi precej manj poskoda bi bilo, če bi delavci dosledno nosili

frontah, pa se ne tudi nasluj. Ščitijo preostalo delu. Navsezadnje varna velika in si ne nemo. ljeti delavci ki težkih delov m zaščitnih sredstev.

Varnostni inšpektorji govore o opredeljenih tere problemih, ki vsej železarni di gled, na svetih stopek razlijeva boj. Skoraj za obrate bi bilo u so zastareli kar za strojno napr smo po osredit obnovili in pol je še vedno del mest, kjer vel sti, da ne d Pogosto sudi ob zaključit rezi zabijo nastiti naprave (most pri strojih). Vča vršno oprave pravila starih vse to bi nali sebi pozor vzdr roma električni.

Udeleženi razpravi drugim tistim me morala biti lo proizvajalec st vodstvenega adr ni. To pomeni, d delovno varst ne samo po tednu varnosti, z vse leto enopr navati v ista rav vodnjo in valir odveč, če deni šanje odgovor no varnost po pačno je penje lovno varno v govarja soka Zanj je dgo vsem vodstni jetju, dost službe pa da zarja na mbi nosti, ki blak tudi lažjo ha pri delu. Prok skrbi, da podj ljamo napr, i opozoril n bliš rat za delo

Precej manj bi bilo poškodb, če bi vsi delavci dosledno nosili čevlje s kovinsko kapico, kakršne nosi desni delavec na naši sliki

Sodelavca na sliki sta verjetno pozabila na azbestno obleko in vseeno delata na delovnem mestu, čeprav nista zaščitena tako kot zahtevajo predpisi

Vsak trenutek bi lahko prišlo do nesreče. Če je kje drugje potrebna čelada, potem je prav gotovo pod žerjavom na prostoru za staro železo

mestih. Vse kaže, da tudi vodstveni kader v železarni večkrat njima pravega odnosa do uporabljanja zaščitnih sredstev. Ali bo res treba uvesti mandatne kazni za vse tiste, ki ne upoštevajo varnostnih predpisov in ne uporabljajo zaščitnih sredstev? Zaščitne čelade so v naši železarni že rešile življenje uporablja samo vojaki na

čevlje z zaščitnimi kapicami. Nekateri delavci se pritožujejo, da so čevlji pretežki, toda pred kratkim smo po naključju ugotovili, da je delavec, ki se je pritoževal nad težkimi čevlji, prav te s pridom uporabljal pri vzponu na Triglav. Na vsak način moramo vedeti, da čelade ne uporabljajo samo vojaki na

posleni čiščenju livnega kanala, nista pozabila na no mešoba imata na sebi azbestno obleko, rokavice

ah, pa so namenjen-
di naš ljudem, ki jih
o predškodbami pri
Navse je te tudi to-
velike fronte
ne mamo predstav-
delave ki delajo na
delovnih mestih, brez
njih strojev.
nostni iniki so v raz-
tu opozili še na neka-
problem, ki so skupni
železarni drugi pa se
na sa tehnološki po-
k razlijejo med se-
Skoraj za vse naše
e bi la ugotovili, da
astarelikar velja tudi
strojne naprave. Sicer
po osvoboditvi marsikaj
vili in spolnili, vendar
e vedno dovolj takih
, kjer veliko možno-
da pr do nezgode.
sto se di dogaja, da
aključno remontov po-
o namiti varnostne
ave (varnostne mrežice
strojih) Včasih so po-
opravljena tudi po-
la stikih omaric. Na
to bi mali biti še po-
pozorni vzdrževalci ozi-
elektriki.
elektro razgovora med
im tudi menijo, da bi
la biti delovna varnost
vajele stalna skrb
tvenega kadra v železar-
o pomno, da bi morali
no varnost v podjetju
samo o vsakoletnem
1 varnost, ampak skozi
eto ena opravno obrav-
v v isti ravni s proiz-
jo in kaliteto. Ne bo
č, če omenimo še vpra-
odgovornosti za delov-
varnost v podjetju. Na-
o je manjše, da za de-
o varnost v podjetju od-
rja strokovna služba.
o je ogovoren pred-
vodstveni kader v pod-
dozlost strokovne
e pa je da sproti opo-
na morebitne nepravil-
ki bi lahko povzročile
lažjo ali hujšo nezgodo
delu. Strokovna služba
i, da v podjetju odprav-
o napake, na katere je
oril republikanski inšpekto-
za delovno varnost.

OBCASNI IZPITI S PODROČJA DELOVNE VARNOSTI

Področje delovne varnosti
v podjetju je tako obsežno
in problematično, da bi mu
morali posvetiti čim večjo
pozornost. Vse kaže, da bo
treba uvesti, po zgledu pro-
metnega oddelka, občasne
oziroma periodične izpite za
področje delovne varnosti
tudi v ostalih obratih žele-
zarni. S temi izpiti bi do-
segli, da bi člani našega ko-
lektiva, predvsem pa vsi
tisti, ki odgovarjajo za de-
lovno varnost v podjetju, v
večji meri spoštovali zakoni-
ta določila in predpise o de-
lovni varnosti. Neposredni
proizvajalci, ki imajo na raz-
polago predpisana zaščitna
sredstva, pa bi verjetno ime-
li boljši odnos in jih ne bi
uporabljali samo takrat, ko
zagledajo v neposredni bli-
žini delovnega mesta var-
nostnega tehnika ali usluž-
benca strokovne službe, tem-
več bi jih uporabljali pri
delu kot to zahtevajo pred-
pisi.

Med najstarejše obrate v
železarni prištevamo topilni-
ce. Delovni prostori v mar-
tinarni, na elektropeči in v
livarnah so zelo utesnjeni,
tako da si le težko predstavi-
ljamo izpolnjevanje tako ob-
širnih proizvodnih nalog,
toda vseeno bi se v istih
prostorih z boljšo delovno
disciplino delo opravilo tako,
da bi bila zagotovljena tudi
delovna varnost. Poseben
problem ne samo v talilni-
cah, ampak v vsej železarni,
predstavlja čiščenje delovnih
prostorov in prehodov, ki so
pogosto zatrpani z različnim
materialom. Čiščenju pro-
storov bi morali posvetiti
večjo skrb in tudi več časa.
Problematično je tudi vzdr-
ževanje vozniških profilov in
naj jim prometno osebje po-
sveti največjo pozornost.
Lahko si predstavljamo,
kakšno nevarnost predstavi-
ljajo odpadki, ki padajo s
slabo in nepravilno nalože-
nih voz in ležijo ob železni-
ških tirih.

Poseben problem predstavi-
ljajo tudi klici oziroma na-
vodila žerjavovodjem, ki jih
ob velikem ropotu in trušču
ne razumejo. Bolje bi bilo,
če bi uvedli znake z roko.

V valjarnah in tudi v osta-
lih obratih bi morali posve-
titi večjo pozornost čiščenju
prostorov, ki so na meji med
posameznimi delovnimi eno-
tami. Tudi tam je potreben
red in tudi zunanost naših
obratov bi bila boljša ter za-
gotovljena večja delovna var-
nost.

Vzdrževanje svetlobnih te-
les je pogosto zelo proble-
matično, prav tako tudi stek-
lenih nadsvetlob. Ponekod se
zadovoljijo kar s pločvino,
ki jo nameščajo v okenske
okvire. Tudi signalne napra-
ve naj bodo vedno ure-
jene ter pravilno vzdrževane.
To so signalne naprave, ki
sodelavce opozarjajo na mo-
rebitne nevarnosti in bi jih
morali vzdrževati z isto za-
vzetostjo in prav tako skrb-
no kot signalne naprave, ki
opozarjajo na morebitne
okvare posameznih strojev.

Po osvoboditvi smo zgra-
dili nove obrate v Hrenovici
za potrebe hladne valjarne.
Čeprav so hale nove in veli-
ke, že postajajo pretešne,
kar velja predvsem za ži-
čarno, ki bo kmalu zatrpana
z novimi stroji. Tudi preho-
di so bili lepo urejeni, danes
pa jih skoraj ni. Pomanjklj-
iva je razsvetljava delovnih
prostorov in ob slabi raz-
svetljavi delavci, ki morajo
zelo natančno meriti kvalitete,
kvarijo oči. Čeprav je v ha-
lah na razpolago dovolj ka-
loriferjev, je v zimskih me-
sekih mraz in so prostori sla-
bo ogrevani. Ta problem se
pojavlja od zime do zime,
enkrat pa ga bo treba le do-
končno urediti. Vodstveni
kader oziroma obratovodstvo
v glavnem razmišlja in skrbi
le za tiste izboljšave, ki po-
menijo večjo proizvodnjo ter
kvaliteto izdelkov. Tako je
tudi prav, toda čas je že, da
pridejo na vrsto tudi izbolj-
šave, ki bi olajšale fizičen
napor naših žičarjev. Že vr-
sto let je v predelovalnih
obratih najtežji problem zra-
čenje lučilnice in pocinko-
valnice. Upamo, da bo vod-
stveni kader kmalu našel pri-
merno rešitev, ki bo v prid
zaposlenim delavcem v tem
oddelku.

Tudi v strojno-energetskih
obratih ne manjka proble-
mov s področja delovne var-
nosti. Najprej je treba opo-
zoriti na nepravilno nakla-
danje železniških voz, ki po-
gosto predstavljajo veliko
nevarnost za prometno oseb-
je, pa tudi za vse ostale so-
delavce. Že ob prevzemanju
nepravilno naloženih voz bi
morali biti bolj previdni ter
jih dosledno odklanjati še
pred premikom. Stalno ne-
varnost na prometnem od-
delku predstavlja premikanje
in odbijanje voz. Čeprav
imajo na prometnem oddel-
ku prometno šolo že vrsto
let, se še vedno dogaja, da
kljub vsem navodilom ter
predpisom premikači pod-
kladajo vozove z lesom ali
celo opeko. Vse morebitne
nesreče, ki se zgodijo zara-
di pomanjkljivega podklada-

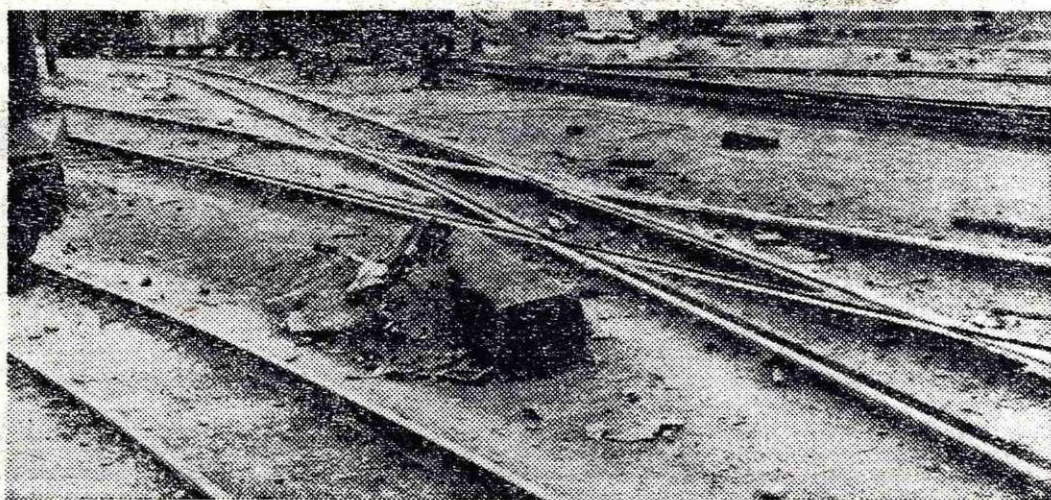
nja voz, lahko pripišemo
mladostni neresnosti. Prav te
nezgode imajo večkrat zelo
hude posledice.

Večkrat se zgodi, da naši
sodelavci opravljajo razna
popravila električnih naprav,
ne da bi prej izključili elek-
trični tok. Tako delo je ne-
varno in lahko pomeni smrtno
nesrečo. Skoraj v vseh
obratih naše železarni je
problem tople vode za umi-
vanje. Ponekod je ta problem
popolnoma nepotreben, saj
topla voda zaradi malomar-
nosti nekaterih sodelavcev,
ki puščajo pipe odprte, od-
teka, ob koncu dneva pa jo
primanjkuje za umivanje.

Za zaključek še tole! Uvo-
doma smo že omenili, da so
varni prehodi v naši železar-
ni problem zase. Uprava
podjetja in samoupravni or-
gani bi morali problem var-
nih prehodov čimprej do-
končno rešiti. Težko je nam-
reč ugotoviti, kje je glavni
dohod do elektropeči in ži-
čne valjarne. Nesreče so po-
goste tudi izven delovnih
prostorov, zlasti še ponoči,
zaradi pomanjkljive razsvet-
ljave. Na razpoloženje delav-
cev, ki delajo v naših obra-
tih, vpliva tudi slab razpo-
red delovnega časa. Mnogi
naši sodelavci prihajajo na
dopoldansko izmeno utruje-
ni in zaspani. Treba je upo-
števati, da so kulturne pri-
reditve v večernih urah, tele-
vizijski programi pa trajajo

Takih omaric je v železarni še precej. Niso najbolje
urejene. Priporočamo sodelavcem, da posvetijo red in
čistoči v omaricah več pozornosti

Kdo naj odstrani navlako in ingot, ki že dalj časa leži ob kretnici. Takih primerov je
v železarni več, predstavljajo pa nevarnost za prometno osebje, pa tudi za vse ostale
sodelavce, ki hodijo ob tirih

pozno v noč. Na razpolago
sta dve možnosti. Ena od
teh je, da se delavci odpo-
vedo kulturnemu izživljanju
in gredo počivat, druga pa
je, da sledijo kulturnemu
programu, naslednje jutro pa
pridejo utrujeni na delovno
mesto.

O ZDRAVSTVENIH PREVENTIVNIH PREGLEDIH

Imamo predpise, ki dolo-
čajo, da so preventivni zdrav-
stveni pregledi za zaposlene
delavce in uslužbence obvez-
ni. Vsak komentar o pomenu
in potrebi teh pregledov bi
bil odveč in je razumljivo,
da miso sami sebi namen.
Več primerov je, da kljub
razumljivo napisanim zakon-
skim določilom in predpi-
som zdravstveni pregledi na
Jesenicah niso najbolj uspeš-
ni. Dogaja se, da zdravni-

v Obratni ambulantni zaman
čakajo naše sodelavce v svo-
jih ordinacijah. Kaže, da bo
tudi glede zdravstvenih pre-
gledov v naši železarni treba
podvzeti ostrejšo ukrepe.
Vodstveni kader bo moral
odločneje kot doslej skrbeti
za to, da bodo naši sodelav-
ci, predvsem tisti, ki delajo
v težkih delovnih pogojih in
na zdravju škodljivih delov-
nih mestih, stalno prihajali
k zdravstvenim preventivnim
pregledom. Upamo, da bodo
naši sodelavci v bodoče ime-
li več razumevanja in da bo
obisk v ordinaciji naših
zdravnikov večji kot je se-
daj, kajti od pravočasnih
zdravstvenih preventivnih pre-
gledov bodo imeli največ ko-
risti delavci sami.

Omenjeni članek objavlja-
mo predvsem z namenom,
da opozorila oziroma proble-
mi, ki so skupni vsej železar-

ni, ne bi ostali le na papirju.
Prav bi bilo, da o problemih
delovne varnosti razpravlja-
jo v oktobru, ko bo mesec
delovne varnosti, tudi člani
samoupravnih organov v de-
lovnih enotah. Ne bo tudi od-
več, če bi v oktobru delav-
ski svet železarni posvetil
obsežni problematiki s pod-
ročja delovne varnosti več
pozornosti, ali morda name-
nil celo zasedanje. Vendar
bi bilo vse to premalo, če
sprejetim sklepom ne bi sle-
dili tudi ustrezni ukrepi.
Stanje bomo izboljšali le
takrat, če se bomo vsi zave-
dali, da smo na delovni fron-
ti in da je skrb za delovno
varnost ena od najvažnejših
nalog vodstvenega kadra ter
samoupravnih organov, na
vsak način pa crakovredna
vsem ostali nalogam, ki jih
moramo izpopolnjevati.

Nerjaveča in proti kislini odporna platirana pločevina

Pod platirano pločevino razumemo jekleno pločevino, ki je na eni ali obeh straneh prevlečena z materialom drugačne kemične sestave. Nerjaveča ali proti kislini odporna platirana pločevina je navadna ali nizko legirana pločevina, ki je na eni strani prevlečena z nerjavečim ali proti kislini odpornim jeklom. Takšna platirana pločevina lahko popolnoma enakovredno nadomesti normalno nerjavečo ali proti kislini odporno pločevino. Pri tem jo je možno prav tako oblikovati kot normalno nerjavečo ali proti kislini odporno pločevino, medtem ko so njene mehanske lastnosti celoboljšje.

Takšna platirana pločevina je bila znana že pred tridesetimi leti, vendar je povzročala njena proizvodnja velike težave, ker so bili različni proizvodni postopki precej nepopolni. Med drugim so poskušali z vlivanjem v kalupe, v katere so bile postavljene plošče iz nerjavečega jekla ter z varjenjem plošče iz nerjavečega jekla na jedro iz navadne pločevine. Postopek, ki je dejansko najbolj enostaven in ki se je danes uveljavil, to je vezanje obeh materialov z valjanjem, je povzročal v praksi dolgo časa velike težave.

Danes proizvajajo platirano nerjavečo ali proti kislini odporno pločevino po postopku Colclad, ki ga je prvo pričelo uporabljati britansko podjetje Colvilles iz Glasgowa.

Pri tem postopku zavarijo z valjanjem pri visoki temperaturi ploščo iz nerjavečega jekla z osnovnim materialom. Pri tem dosežejo vezanje s tem, da položijo med nerjaveči in osnovni material tanko ploščo iz mehkega jekla, ki omogoča boljše zavarjenje nerjavečega jekla z navadno pločevino. Seveda je za dobro zavarjenje postavljen predpogoj, da so površine kovinsko čiste in zaščitene pred oksidacijo in zrakom.

Iz spodnje skice je razviden paket, pripravljen za valjanje, ki je sestavljen iz osnovnega materiala nerjaveče pločevine, pločevine mehkega jekla in ločilnega sloja.

Vsak paket za valjanje je sestavljen iz dveh pločevin nerjavečega jekla, ki sta s slojem materiala z visokim tališčem (npr. kromov oksid) ločena, da se med valjanjem ne sprimeta skupaj. Na zgornji in spodnji strani sta dve brami ali slaba, ki sta zvezana skupaj s privarjenim kotnim jeklom na robovih, tako da obdaja nerjaveči pločevini hermetično zaprt prostor. Ker zrak nima pristopa, je vsaka oksidacija v paketu nemogoča in to je tudi osnovni predpogoj za dobro zavarjenje.

Ko je paket ogret na predpisano temperaturo, ki odgovarja tehnološkim zahtevam, ga normalno izvaljavajo, odrežejo privarjene robove in ločijo oba kosa platirane pločevine. Nato sledijo običajni postopki kot žarjenje,

luženje, ravnanje in rezanje. Površina nerjaveče strani platirane pločevine je čistejša in gladkejša v primerjavi z običajno nerjavečo pločevino enake debeline.

Ker so postavljene za platirano pločevino zelo visoke zahteve, zato jo pred odpremo naročniku preizkusijo na različne načine. Pri tem ima važno vlogo tudi preizkušnja z ultrazvokom.

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

Občinski družbeni plan za I. polletje presežen

Glavna točka dnevnega reda 20. skupne seje obeh zborov občinske skupščine Jesenice, ki je bila pretekli petek, je bilo poročilo o izpolnitvi občinskega družbenega plana za letošnje prvo polletje.

Iz poročila je razvidno, da kaže analiza družbenega plana precej ugodne rezultate, saj je bila dosežena oziroma celo presežena fakturirana

realizacija, čeprav ni manjkalo nekaterih objektivnih težav. Skupno je naše gospodarstvo v občini doseglo planirani celotni dohodek z 51,8%, porabljenega sredstva s 50,4%, narodni dohodek s 55,1% in dohodek s 55,7%. Pri tem nosi glavni delež industrija, na katero odpade od 24,2 milijarde celotnega dohodka kar 21,1 milijarde, ki pa jo predstavlja praktično celotna jeseniška železarna. Pri industriji oziroma železarni je važno pozitivno dejstvo, relativno znižanje porabljenih sredstev, ki je bilo doseženo z 49,7% v primerjavi s planom, kar je vplivalo na povečanje narodnega dohodka in dohodka. Z drugimi besedami povedano pomeni to, da smo v železarni dosegli določeno znižanje proizvodnih stroškov, ki je bilo delno rezultat določenih sprememb v porabi osnovnih surovin, delno pa prizadevanj celotnega kolektiva za boljše obratovanje, manjšo porabo raznega materiala in goriva ter povečanje proizvodnje.

Izvoz, ki je v gospodarstvu naše občine pomemben činitelj, je v prvem polletju nekoliko zaostal za planiranim. Železarna, ki je glavni izvoznik, je planirala letošnji izvoz v višini 3 milijone dolarjev, dosegla pa je v prvih šestih mesecih samo 1,311 milijona dolarjev ali 43,7%. Vzroki za to so objektivne pa tudi subjektivne narave. Ostala izvoznika, mesarsko in Lesno galanterijsko obratovanje, sicer manjše obveznosti, presegla. V zvezi z močnim preokorajenjem izvoza našega mesarskega podjetja je v razpravi republiški poslanec

tov. France Leben upravičeno postavil vprašanje, če je bila prekoračitev celoletne obveze že v prvem polletju res potrebna in upravičena, ker imamo v naši občini dovolj težav zaradi preskrbe z mesom in njegovo ceno.

Iz analize o izpolnitvi družbenega plana v prvem polletju, ki so jo skupaj z ostalim gradivom za to sejo dobili odborniki, je bila razvidna situacija po posameznih gospodarskih panogah. Medtem ko kaže analiza, da je stanje v industriji, gradbeništvu, prometu, trgovini in komunalnih podjetjih sorazmerno precej ugodno, je pri ostalih panogah več ali manj slabše. Obe veliki gostinski podjetji »Gorenjka« in »Pošta« kažeta kljub precejšnemu povečanju celotnega dohodka v primerjavi s prvim polletjem preteklega leta, zaradi naraščanja poslovnih stroškov in prispevka iz dohodka, slabši uspeh in manj skladov. Tudi obrtna podjetja so na splošno dosegla slabše uspehe in v bodoče bomo morali tem manjšim podjetjem posvetiti v vsakem oziru večjo pozornost, ker se nam bo s tem odpirala tudi večja možnost za zaposlovanje žensk.

Brez dvoma pomeni izpolnitev občinskega družbenega plana v letošnjem prvem polletju lep uspeh, ki pa mora biti vzpodbuda, da bomo tako in še boljše delali tudi v drugem polletju in s tem omogočili izpolnitev ali celo preseganje družbenega plana za leto 1964. K.

ZAHVALA

Podpisana Hilda Belec se zahvaljujem sindikalnemu odboru valjarne 2400 za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Hilda Belec
valjarna 2400

ALŽIRIJA — V Annabeji, blizu mesta Bône, bodo pričeli graditi novo alžirsko železarno, ki bo imela letno zmogljivost 300.000 do 350.000 ton valjanih izdelkov. Finančna sredstva za njeno izgradnjo je zagotovila Sovjetska zveza v obliki dolgoročnega kredita.

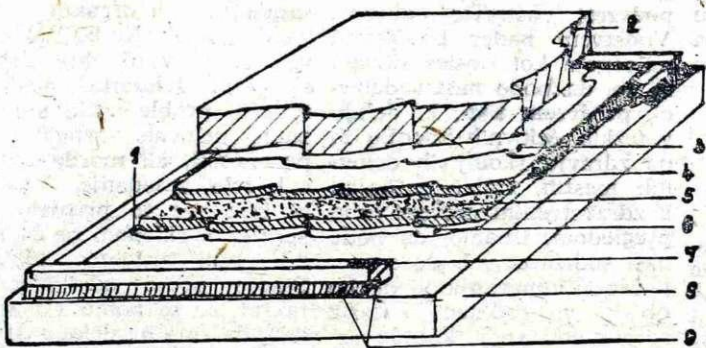
JAPONSKA — V letošnjem letu je pričela obratovati v železarni Sakai japonske železarske družbe Yawata Iron & Steel comp. nova popolnoma kontinuirana proga za valjanje širokih vroče valja-

nih trakov. Ima mesečno zmogljivost 250.000 ton in valja brame v teži 20 ton.

KANADA — Družba International Nickel comp. je dala na tržišče nov izdelek nikeloksidsinter 90, ki vsebuje 90% niklja in le malo nečistoč. Lahko ga uporabljajo namesto kovinskega niklja pri proizvodnji z nikljem legiranih jekel.

ZDA — V LD jeklarni železarske družbe United States Steel Corp. v Duquesne so končali s poskusi proizvodnje jekel za elektro pločevino kakor tudi legiranih konstrukcijskih jekel v LD konvertorjih. V dveh 150-tonskih konvertorjih so proizvajali dnevno po 22 šaržev različnih prej omenjenih kvalitet jekla. Posamezne šarže so trajale 50 minut. Pri tem računajo, da bodo lahko šaržni čas skrajšali na 40 minut. Kvaliteta proizvedenega legiranega jekla je odgovarjala kvaliteti jekla, proizvedenega v SM pečeh.

SIAM — Siamska vlada je izdala dovoljenje za gradnjo nove valjarne pločevine z letno kapaciteto 120.000 ton. Valjarno bodo dobavila japonska podjetja, ki so zagotovila tudi 80% potrebnih investicijskih sredstev v višini 12 milijonov zahodnonemških mark.

1. Prostor za topločno raztezanje.
- 2,8. Osnovni material iz nelegiranega jekla.
- 3,6. Vmesna pločevina iz mehkega jekla.

4. Nerjaveča pločevina, ki je na robovih privarjena.
5. Ločilni sloj.
- 7,9. Robnik, ki je privarjen na osnovni material.

Anton Blažej

Po dolinah in vaseh zamejskih Slovencev

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Nekdaj, ko še niso bila odprta vrata emigracije v tujino, so hodili Rezijanci tudi po naših krajih kot brusarji nožev in škarij, piskrovezi in popravilci dežnikov. Žene pa so hodile za svoje otroke prosjačit kruha k furlanskim kmetom, kjer še danes strašijo otroke, da jih bo vzela Rezijanka s košem. Še do nedavnega je bilo v Reziji okrog 4000 ljudi, na kar pa jih je brezposelnost pognala po svetu skoro polovico. Zaposleni so po rudnikih, tovarnah, gradbiščih in raznih poklicih v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Švici, Avstriji, pri nas in še drugod. Nekaj jih zahaja v tujino samo na sezonsko delo, nekateri pa se preselijo kar za stalno z vso družino. Kaj radi pa prihajajo domov na obiske in pošiljajo prihranke svojcem, da se lažje preživljajo in jim obnavljajo domačije, kamor se na stara leta, ko so si zaslužili pokojnine, tako radi vračajo nazaj na svojo rodno zemljo.

V »Matajurju«, glasilu Slovencev videmske pokrajine, beremo v 12. številki leta 1961 obupen krik o masovni emigraciji iz Rezije: »Ali veste, ljudje božji, kaj to pomeni?! To pomeni, da je doma le župan in njegovi konsilirji, njegova oštarja in botege drugih konsilirjev, pa komunalni sekretar s svojimi uradniki, pa karabinjerji, pa še kakšni laški učitelji in dva do trije laški duhovniki, nekaj starih nonotov in non, ki kašljajo in čakajo na zadnjo lopato zemlje.« Zdi se mi, da je to preveč tragično povedano in da položaj ni tako obupen, saj smo srečali po vaseh in videli pri raznih delih še precej mladih fantov in mož.

Naš »fičo« je kljub slabim in vzpenjačim se cestam drvel od vasi do vasi, kjer so nas ti naši rojaki Slovenci povsod prav lepo sprejeli. Vas Stobica, ki stoji kot trdnjava na štrmem travnatem pobočju, pozidana na dveh terasah z belimi enonadstropnimi hišami, je verjetno najlepše naselje. Ves dan jo obseva sonce, v ozadju pa se poganja v nebo skalnato Kaninsko pogorje. Zavili smo v gostilno in ko so domačini ugotovili po avtomobilski znački, da smo Slovenci, je takoj prišlo za nami več moških in tudi nekaj žensk, ki so posedli po stolih okrog nas in smo prav pristrčno in po domače poklepetali. Njihov jezik je mehkejši, poln vokalne harmonije in različen od drugih slovenskih narečij v Benečiji. V večji vasi Osojani, kjer so hiše strnjeno zidane in ulice ponekod celo tlakovane in enako v sosednji vasi Njiva, smo brali domačinom že z obrazov, da smo jim dobrodošli. Prijetno in neprisljano smo se pogovarjali z možakarji in ženicami.

Dasi Rezija spada že od leta 1866 pod Italijo in so šole le italijanske ter so Italijani že leta 1921 pregnali še zadnja dva slovenska duhovnika, je to dobro in zavedno rezijansko ljudstvo kljub preganjanju in zatiranju še do danes ohranilo svoj slovenski materni jezik. Prebivalci Rezije, ki so zaprti v svoj svet v najbolj izolirani del, kjer žive Slovenci, so bili

nekoč povezani s Korošci, ta vez pa se je pretgala, ko je bil del Železne doline proti Pontebi poitalijančen. Imeli pa so vseskozi in imajo še danes prav dobre in prijateljske stike z rojaki v Soški dolini. V Reziji imajo tudi svojo folklorno skupino, ki je že gostovala v Vidmu, Gorici in Celovcu.

Ravenca, kjer je sedež občine, skuša s svojimi lepimi zgradbami nuditi vtis turističnega kraja. Na glavnem trgu je pošta, občina in lep hotel ter še gostilna s prenočišči. Nedaleč je v lepi zgradbi tudi profesionalna šola. Ko smo se sprehajali po strmih in tlakovanih ulicah, smo opazili, da so vse hiše dobro vzdrževane. Razjasni pa se domačinom obraz, ko se s »tujcem« lahko pogovarjajo kar po rezijansko. Tudi naslednja, ki je pravzaprav prva v Reziji, je čedna in lepa vas Bela.

Povsod od Kanalske doline naprej so nameščene table z zemljevidi in napisi v italijanščini, ponekod pa še v nemškem in angleškem jeziku, da je fotografiranje prepovedano. Naleteli smo pa tudi na tablo, na kateri je pisalo: »Zabranjeno je slikanje, filmovanje mestni in panoramski načrti in uporaba kukala in daljnogleda v zoni, ki se nahaja za to tablo!«

Rezijanci se radi tudi poveselijo. Vsako leto se zberejo in prav slovesno obhajajo »sagro«, kot pravijo beneški Slovenci. To je krajevni praznik, ki mu sledi vedno tudi ples, ki ga dr. Kugy tako živo opisuje v eni izmed svojih knjig: »Prišel sem v Ravenca in prenočeval v gostilni ter sem celo noč s plesišča poslušal toniko — dominantno kontrabasa v tričetrtinskem taktu, brez odmora in konca kar naprej skozi vso noč. Včasih se mi je zdelo, da prihaja to vreščanje, ki je imelo nekaj čudnega na sebi, dol z gora. Belil sem si glavo, kako je mogoče pri taki toniki — dominantni brez pravega vodilnega instrumenta plesati vso noč. Ko sem zjutraj ob štirih vstal, se nisem mogel premagati, da ne bi pogledal na plesišče. Tu se mi je razrešila muzikalna uganka. Prsti dveh močnih rjavih rok so oskrbovali kontrabas, zraven pa je cvilila violina v najvišjih tonih tako razglašena, kot bi bila na smrt bolna. Sredi plesišča pa je še plesalo nekaj parov, ki so se molče prerivali in zaletavali drug v drugega.«

Ko je izbruhnila druga svetovna vojna, so Rezijanci zaslutili in razumeli, da je prišel čas, ko lahko javno pokažejo ljubezen do svoje zemlje in naroda. Veliko preje kot pri Furlanah in Italijanih, se je pri njih pojavilo narodnoosvobodilno gibanje. Vključevali so se v partizanske vrste, čeprav je okupator preganjal in izseljeval njihove svoje v kazenska taborišča. Leta 1944 se je cel bataljon Rezijanov složno in herojsko boril s slovenskimi partizani za svoje narodne in socialne pravice. Žal pa tudi po teh težkih časih in žrtvah ni hotelo posijati sonce svobode na njihovo zatirano rodno zemljo. (dalje prihodnjič)

Zmagovalci so prejeli nagrade in čestitke »strogega« sodnika

Prijetno so nas presenetili . . .

Otroci naših sodelavcev z Murove so, ki so počitnice preživljali povečini doma. Čeprav jim je šola večkrat povzročala mnogo skrbi in »težkega življenja«, sem imela občutek, da sedaj naenkrat niso vedeli, kam bi s prostim časom, kaj bi počeli. Nečesa so pošteno pogrešali! Nekega dne pa so se pojavili na raznih skednjih, ograjah pa tudi hišah, lično izdelani plakati, s katerimi so nas naši otroci vabili na »veliko športno prireditev«, ki bo pod »Cicelnom« za Pleševo hišo.

Tiste dni pred prireditvijo zdravili, nato pa pričeli s tekmovanjem. Pri skoku v daljino je bil najboljši pionir Ludvik, druga je bila Silva, nato pa Matjaž, Zorica in mali Franci. Za njimi so skakali mladinci v višino. Zmagal je Slavko, za njim Franco in tretji je bil Dušan. V skoku s palico je bil najboljši Franci, na drugo mesto pa se je uvrstil Dušan. Kako so prejemali zmagovalci nagrade in čestitke »strogega« sodnika, si ogledjte sliko.

Nam gledalcem so ti otroci pripravili res presenečenje, saj smo ugotovili, da počitnic niso zapravili v nekoristnem brezdelju, pač pa so jih znali — četudi doma, koristno izrabiti. In veseli smo jih bili!

Ko sem jih vprašala, kaj so napravili z denarjem, ki so ga dobili z vstopnino, so mi zaupali, da so ga pravično med seboj razdelili. Pravijo, da jim je ob začetku šolskega leta prišel zelo prav.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodnega oddelka se iskreno zahvaljujem za pozornost, ko mi je omogočil brezplačno letovanje v Crikvenici.

Greta Solar
elektrodni oddelek

Kakor vsako leto, je tudi letos sindikalni odbor Gostinske enote Železar priredil izlete po posameznih delovnih enotah oddelka. Organiziranje teh izletov je vsekakor težko, ker so pri nas zaposlene pretežno ženske, ki delajo na več izmenah ter tudi v nedeljah in praznikih.

V nedeljo 27. septembra smo se zjutraj z brzim vlakom odpeljali proti Novi Gorici do železniške postaje Plave, potem pa z avtobusom še dobre pol ure po strmi cesti v Brda. Ogledali smo si značilnosti tega dela Primorske, kjer ne manjka tudi dobre kapljice.

Najprej smo si ogledali spomenik padlim borcem

Izlet na Primorsko

NOV v Dobrovi, prav tako tudi novo vinsko klet in stiskalnico grozdja, kjer sedaj stisnejo v vinski mošt dnevno do petindvajset vagonov grozdja. V skladišču imajo preko dvesto sodov vina, ki držijo okrog 70.000 litrov.

Vse udeleženske izleta so dejale, da izleta v Goriška Brda ne bodo nikoli pozabile, tako zaradi naravnih lepote kot dobre kapljice. Vreme je bilo lepo in v dobri volji je prehitro minil razpoložljiv čas. Misliti je bilo treba na povratek nazaj na

Jesenice. Za dobro voljo pa je na izletu in na poti domov skrbel tudi harmonikaš.

Za tako lep izlet in razpoloženje se čestitke pisarni prav lepo zahvaljujemo sindikalnemu odboru Gostinske enote Železar in vodji tovarišici Rozmanovi.

J. M.

Ko se vrača življenje

Obstala in obnemela sta vsak za svojim deblom. Nape njala sta oči in ušesa in čas je tekel. Vedela sta, da se bajti ne smeta približati. Če ga ni notri, bo od daleč zasluhlil, da nekdo lazi okrog njegovega doma. Ker ne bo vedel, kdo je in koliko mu lahko zaupa, se zna primeriti, da ga bosta nekaj dni zaman čakala. In kakor nalašč se ni spodaj čisto nič zganilo. Razen rahlega dima je bil tod tako popoln mir, da je bilo nemogoče uganiti, jeli Vasilij doma ali ni.

Kmalu ju je zazeblo, saj sta bila utrujena in lačna. Vztrajala sta v oprežovališču in se tresla. Polde je potihlo klet, Martin je kar naprej odganjal misel, da bo morda spodaj našel nekaj že davno izgubljenega.

Izza drevja se je pokazal rob sonca. Njegovi žarki so prodirali skozi lesovje in sneg kakor streli. Srebrno in bleščeče se inje je slepilo in bilo je, kakor bi se upiralo nizkim oblakom, ki so ležali nad gozdovi. Kdaj pa kdaj se je otresla kaka hoja in prikovala njuno pozornost. Nekajkrat je počil les in zaposlil njune misli. Daleč nekje je bučal pritajen veter in s komaj slutenimi odmevi prodiral do doline. Le spodaj, okrog bajte, se ni zganil niti najmanjši šum.

Doumela sta, da Vasilija zanesljivo ni doma. Brez kakršnegakoli zanesljivega znaka, jima je to povedal njun instinkt.

Zato je bilo treba čakati. Čakati, dokler se samotarju ne bo zdelo potrebno in varno priti domov. In to se je zgodilo, ko sta najmanj pričakovala. Ko je Polde že začel kleti svojo odločitev, da ni zavil proti Medjemu dolu in ko je Martin kanil narediti največjo možno neumnost — iti proti bajti in se prepričati, ali Vasilija res ni doma.

Nenadoma je za njima počila suha veja. Hkrati sta se ozrla.

Nič ni bilo.

Ko je njuna pozornost še nihala med šumom za hrbtom in med komaj zaznavnim svedrom dima nad bajto, se je zadaj udrl kup suhega dračja.

Zdaj je bilo bliže.

»Eden sem rekel in o mraku sem naročil,« je spregovorilo za njunim hrbtom. Naj sta še bolj prodirala prostor med debli, glas je prihajal iz niča. Poznala sta ga. Bil je Vasilijev, vendar Vasilija ni bilo nikjer.

»Proti moji volji ne hodite v Pasjo dolino!«

Glas je bil vse razločnejši, vse bližji. Človeka ni bilo.

Poldetu je bilo dovolj.

»Zdaj sva tu. Veš za naju in vidiš naju. Veš, da naju zebe ko psa in da bi rada čim prej zvedela tisto, kar nama imaš povedati. Pridi in ne uganjaj svojih misterijev. Ti živiš tod že več kot desetletje, mi smo šele od lani. Postal si del gozda in če je že na tem, nam lahko prizadeneš mnogo več škode kot mi tebi. Zato nima nobenega smisla, da ne prideš sem.«

»Govori bolj pritajeno. Moj glas je razločen, a ravno toliko močan, da ga razumeš kot pogovor dreves.«

»Vrag po tebi,« je rekel Polde. »Pridi že enkrat! Za oblast delavskega razreda, za diktaturo proletariata sem pripravljen že petnajst let umreti, ti me pa tule zabavaš z nekim puščavniškim obredjem. Če imaš kaj z nami in nama lahko zaupaš, pridi sem! Če ne, pa povej, koga naj pošljemo, da mu boš lahko povedal, kdo kadi Podrobarjev tobak.«

Nekaj metrov za njima se je razgrnilo na majhni jasci mlado smrečje. Ven je stopil dostojanstven stavec. Iz njega je dihalo globoko poznavanje najskritejših sil, ki uravnavajo pota življenja v gozdni divjini, ki ji je prizanesla predvojna civilizacija.

Ko se jima je približal, sta stopila izza svojih debel. V globokih očeh pod visokim čelom sta iskala zaupanje in odgovor na svoja pričakovanja.

Sprva ga nista našla.

Starčeve oči so zrle čez njiju. Po dolni mimo zapadle bajte. Pred njimi sta se počutila majhna, neizkušena...

Zadrgetala sta zaradi mraza in zaradi negotovosti. Slutila sta, da bosta zvedela točno toliko, kolikor se bo zdelo primerno čudaškemu samotarju, ker je tod on edini in absolutni suveren. Vse je podrejeno njegovim instinktom in muham.

Stari čudak je bil nenavadno zgovoren, kakor star učitelj in vse bolj sta se počutila pred njim kakor neizkušena učenca.

Bili smo v Poreču

V soboto 19. in nedeljo 20. septembra je priredil sindikalni odbor glavne pisarne skupni izlet za vse upravne službe. Izleta se je udeležilo 80 oseb. Na željo udeležencev smo izlet delili v dva dela.

V soboto smo se ob 15. uri odpeljali z avtobusi izpred glavne pisarne. V Poreč smo se vozili mimo lepih obmorskih krajev. Vožnja je bila lepa in prijazna vse do Pirana. Zaradi priprav na znanne portoroške dirke nas je prometni miličnik usmeril v ulico, ki je bila ožja kot naši avtobusi. Ni čudno torej, da se je prvi avtobus zagodil med hiše in ni šlo ne naprej ne nazaj. Dobro uro smo se z miličniki in domačini trudili, da smo avtobus zopet izvlekli in nadaljevali pot. No, nič zato, dobra volja nas ni minila, le v Poreč smo prispeli z enournno zamudo, nekako ob 22. uri zvečer. Tu nas je čakala večerja in prenočišče. Prenočevali smo v znani zelo lepi »Plavi laguni«. V nedeljo zjutraj je bilo vreme lepo. Prve kopalce smo opazili v morju že ob sedmi uri zjutraj. Čist zrak in prelepa okolica v Plavi laguni je na vsakega zelo ugodno vplivala, posebno ker smo na Jesenicah vajeni živeti v prahu in dimu.

Po kosilu ob 13. uri smo vzeli od Poreča slovo in se odpeljali v Škocjan na ogled Škocjanskih jam. Sprejel nas je poseben vodič, ki nam je v jamah obrazložil posamez

ne znamenitosti. Škocjanske jame so obširne, saj smo se v njih zadrževali skoraj dve uri. Res nekaj prelepega je bil ogled teh jam, ki s svojo divjo romantiko in naravno lepoto takoj osvojijo vsakega obiskovalca. Najlepša je prav gotovo velika dvorana, ki je visoka okrog 70 metrov. Naj-

nižja točka teh jam je 170 metrov pod zemljo, najvišja pa le okrog 70 metrov. Bili smo v dvorani, kjer so po pojasnilu vodiča našli okostje jamskega človeka.

Po okrepčilu smo se zopet odpravili proti domu, kamor smo prispeli nekako ob pol deseti uri zvečer. Bili smo si edini, da je bil izlet lep, saj je bil marsikdo na morju in je obiskal Škocjanske jame prvič in zadnjič. P.G.

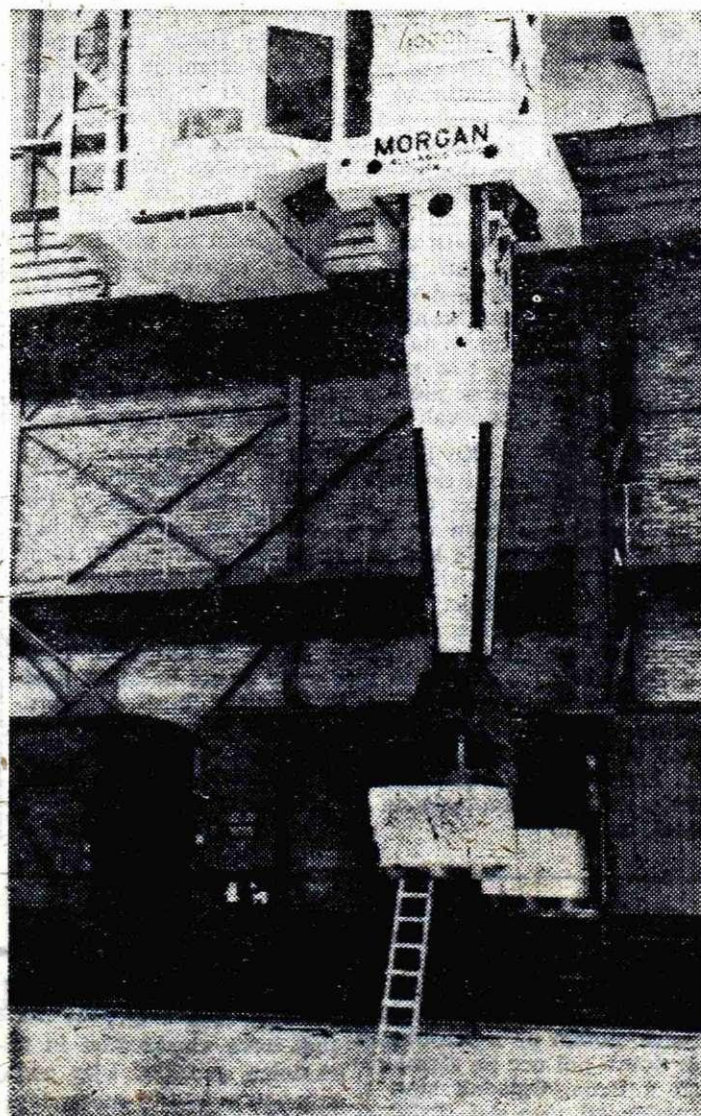
OBVESTILO

1. Obveščamo vse članke kolektiva in upokoјence Železarne Jesenice, ki imajo stalno bivališče na območju jseniške občine, da nas je občinski odbor SZDL Jesenice obvestil, da ne bodo v bodoče izdajali več potrdila za nakup materiala preko male prodaje krajevni odbor SZDL, temveč le krajevne skupnosti. Zaradi tega se za omenjena potrdila obračajte v prihodnje na vaše krajevne skupnosti.

2. Istočasno opozarjamo lastnike gradbenih dovoljenj naj ne iščejo tozadevnih potrdil na gospodarskem odseku občinskih skupščin, temveč naj izdelajo specifikacijo materiala arhitekti, ki so izdelali gradbeni načrt. Iz specifikacije morajo biti razvidne enote mere (kg, metri, kvadratni in kubični metri, cole itd.).

3. Opozarjamo predvsem lastnike gradbenih dovoljenj, naj v bodoče nabavljajo odpadno betonsko žico tudi v zimskih mesecih, ker jo v času gradbene sezone občutno primanjkuje.

Referat za malo prodajo

Na gradbišču novih valjarn uporabljajo nov in hitrejši način razkladanja opeke, odporne proti ognju. Pomagajo si s kleščnim žerjavom.

ŠAH

Šahisti Plzna naši gostje

Od 17. do 22. septembra je na Jesenicah gostovala šahovska ekipa SPARTAK iz Plzna (ČSSR). Ekipa SPARTAKA, ki so jo sestavljali mojstrski kandidat in devet prvokategornikov, je do 20. septembra sodelovala na VII. mednarodnem šahovskem festivalu na Bledu. V ponedeljek popoldan pa je bil na Jesenicah prijateljski dvoboj, ki se je končal kljub temu, da nismo nastopili z najmočnejšo postavo, z zmago domačega moštva.

REZULTATI: 1. dr. Althull: Grosek remi, 2. Mak: Vošpernik 0:1, 3. Kauk: Kočevar remi, 4. Škola Roblek remi, 5. Mič: Sadjen 0:1, 6. inž. Kubina: jimič remi, 7. Kokoška: Krajnik remi, 8. Novy: Zorzo 0:1, 9. Vit: Petrič remi, 10. Krtič: Pongrac remi.

Končni rezultat je bil tako 5,5:3,5 za ŠD Jesenice. Gostje so bili presenečeni nad lepoto bohinjske in gornjesavske doline, saj pri njih doma daleč naokrog ni nobenega večjega hriba ter so nas za prihodnje leto povabili v Plzen.

Zdravko Zupan

Združitev smučarskih klubov

Pred nedavnim so se sestali predsedniki petih smučarskih klubov, da bi pretrpeli vprašanje združitve. Na razdalji 10 km je sedaj pet smučarskih klubov: Zirovni- a, Javornik, Dobrava, Jese- ice in Hrušica. Ti klubi majo v svojih vrstah držav- ne in slovenske prvake v po- sameznih disciplinah. Ker pa v teh klubih manjka stro- kovnega in vodilnega kadra, so prišli na misel, da bi usta- novili eno društvo z enim upravnim odborom. Da pa pri tem ne bi trpela masov-

nost smučanja, naj bi v teh krajih še naprej delovale sekcije kot do sedaj. Tudi tekmovalci v občinskem me- rilu naj bi registrirali po- krajih. Do skupnega imena naj bi prišlo šele v sloven- skem in državnem merilu. Da je združitev klubov zelo ustrezna rešitev, pa vidimo iz tega: vrhunski smučarski šport bi mnogo pridobil na kvaliteti, tekmovalci bi imeli enotne treninge in priprave. Pridobili bi prepotrebne trenerski kader za vse panoge smučarskega športa in vad- ba bi bila učinkovita.

Posveta se je udeležil tudi predstavnik SK Mojstrana, ki pa zaenkrat ni mogel dati nobene izjave o pristopitvi. Če bo prišlo do združitve, bo na Jesenicah res močan smučarski klub, ki bo v krat- kem lahko pridobil nekdanji sloves.

Športne brzojavke

Ta teden so zaključili na Stolu z deli pri gradnji nove planinske postojanke. V letošnjem letu so zabetonirali temelje in ploščo. Pripravlje- no pa imajo opeko in pred- videvajo, da bo koča prihodu- je leto v surovem stanju dograjena.

Planinci in alpinisti so v soboto in nedeljo pričeli s transportiranjem 12 ton ma- teriala za gradnjo železar- skega zavetišča na Zadnjem Voglu.

V taboru TVD Partizana v Baški je letos taborilo 229 članov z Jesenic, Hrušice in Javornika.

V JLA je odpotoval več- kratni državni reprezentant Fris Deticček.

Dom telovadnega društva Partizan prekrivajo z novo ploščevino. Opravili bodo tudi zunanji oplesk vrat in oken.

Sedanja streha je na več mestih zelo puščala.

Košarkarice Jesenic so v soboto odigrale zadnjo tek- mo z ljubljansko Ilirijo 76:44 (29:23) in jo odločile v svojo korist. Tako so v jesenskem delu igranja osvojile vseh 20 možnih točk. Količnik danih in prejetih košev pa je 461:331. Pot v zvezno ligo jim je tako odprta. Zvedeli pa smo, da ne bodo sodelovale v zvezni ligi, ker je klub v fi- nančnih težavah, ampak bodo igrale še naprej v slovenski ligi.

V gorenjski mladinski ligi tekmujejo tudi mladinci ko- šarkaši. V nedeljo so imeli v gosteh Skofjeločane in tek- mo izgubili 42:56 (22:25). Tekma je bila slaba in ne- zanimiva.

Odbojkarji so odigrali do sedaj v slovenski odbojkar- ski ligi 13 tekem in osvojili z 19 točkami šesto mesto. Njihov zadnji nasprotnik je bilo moštvo Bežigrada, ki jih je premagalo s 3:1 (13:15, 15:6, 15:12, 18:16).

VII. republiškega turnirja v odbojki so se udeležile tudi naše predstavnice. Na- stopile so štiri ekipe: Mari- bor, Celje, Brestanica in Je- senice. Prvo mesto so osvo- jile Mariborčanke, Jeseni- čanke pa so bile druge.

Kino »RADIO«

3. in 4. oktobra angleški barvni film SONCE NA LEDU, ob 17. in 19. uri
5. oktobra ameriški film HUDICEV UCENEC, ob 17. in 19. uri

6. in 7. oktobra angleški barvni film VALCEK TORE- ADORJA, ob 17. in 19. uri

8. in 9. oktobra špansko- argent. film CRNA KRONI- KA, ob 17. in 19. uri

10. oktobra jugosl.-nemški barvni CS film WINETOU, ob 15., 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

3. in 4. oktobra angleški barvni film VALCEK TORE- ADORJA, ob 18. in 20. uri

5. in 6. oktobra madžarski barvni film SONCE NA LEDU, ob 18. in 20. uri

8. in 9. oktobra sovjetski film ZGREŠENO ŽIVLJENJE, ob 18. in 20. uri

10. oktobra franc.-ital. barv. CS film CARTOUCHE, ob 18. in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

3. oktobra jugoslovanski film SREČA S TEBOJ

4. oktobra švedski film SODNIK

7. oktobra madžarski barv- ni film SONCE NA LEDU

10. oktobra sovjetski film ZGREŠENO ŽIVLJENJE

Kino DOVJE

3. oktobra švedski film SODNIK

4. oktobra jugoslovanski film SREČA S TEBOJ

8. oktobra madžarski barv- ni film SONCE NA LEDU

10. oktobra angleški barvni film VALCEK TOREADOR- JA

Kino KOROSKA BELA

3. oktobra sovjetski film ZGREŠENO ŽIVLJENJE

4. oktobra ameriški barvni CS film HELLIONI

5. oktobra angleški barvni film VALCEK TOREADORJA

10. oktobra špansko-argent. film CRNA KRONIKA

Namiznoteniški klub je imel v soboto dvoboj z gosti iz Avstrije. Srečale so se ekipe Jesenic in PSV Celovec. Pomerili sta se dve moški in ena ženska ekipa. Mnogo boljši domačini so zmagali s 15:1 (5:0, 5:0, 5:1)

Po najnovejših podatkih bo od hokejskega moštva Jesenic in Kranjske gore igralo v državni reprezentan- ci 10 igralcev. Prvi nastop jugoslovanske hokejske re- prezentance proti moštvu Mannheim bo v prvi polovi- ci oktobra. Teh deset igralcev bo nadaljevalo pot iz CSSR naravnost v Zapadno Nem- čijo.

Odbojkarice bodo svojo sezono zaključile na Jeseni- cah v nedeljo, ko se bodo srečale z moštvi iz Ljubljane in Kamnika. Pričetek srečanj bo ob 10. uri dopoldan.

Moški pa se bodo pome- rili v soboto z igralci iz Me- žice.

Kino KRANJSKA GORA

3. oktobra ameriški barvni CS film HELLIONI

4. oktobra sovjetski film ZGREŠENO ŽIVLJENJE

8. oktobra angleški barvni film VALCEK TOREADORJA

9. in 10. oktobra madžar- ski barvni film SONCE NA LEDU

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 2. oktobra od 12. ure do 9. oktobra do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Mihael Sajevec, Jesenice, Tavčarjeva 5, telefon 94, Re- šalna postaja Jesenice.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Alojzij Jenko, Jesenice, Cesta maršala Tita 84, tele- fon 82-277.

PRED ODLOČILNO TEKMO

V zadnjem času košarkarji Jesenic zmagujejo tekmo za tekmo in si nabirajo drago- cene točke za vstop v I. slo- vensko ligo. Tako imajo v soboto v gosteh enega naj- močnejših in najnevarnejših nasprotnikov — moštvo Po- stojne. Zadnje srečanje v Postojni so izgubili, sedaj imajo priložnost, da se jim oddolžijo za poraz. Kondi- cijsko so zelo dobro priprav- ljeni, igrajo na svojem igri- šču in pred svojim občin- stvom.

Tako se nam obeta v so- boto zanimivo športno sre- čanje, ki bo navdušilo še najbolj razvajanega ljubite- lja športa. Svojo zadnjo tekmo v letošnjem letu bo- de odigrali v Točini.

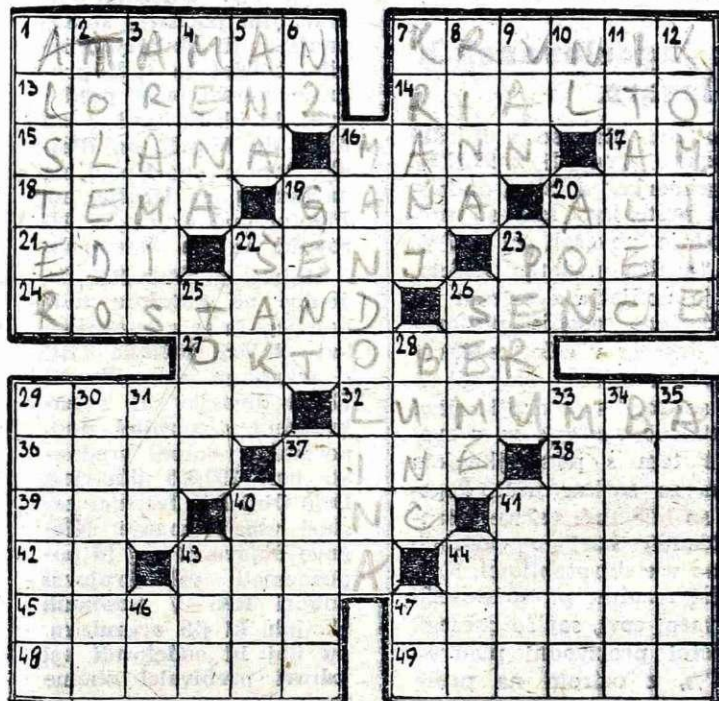
Nogometaši z Jesenic so na turnirju obmejnih občin do- segli prvo mesto in prejeli lep pokal. Ob podelitvi poka- la in nagrad v Beli peči v Italiji je bilo poudarjeno, da takšni turnirji in različne športne prireditve prispevajo k nadaljnjemu utrjevanju in zboljšanju odnosov med ob- omejnimi občinami

Križanka

VOD.: 1. kozaški poglavar, 7. rabelj, 13. znan slovenski trijo, ki ga sestavljajo trije bratje, 14. znameniti most v Benetkah, 15. škodljiva pa- davina, 16. nemški pisatelj (Budenbrookovi), 17. ameri- cij, 18. čas brez svetlobe, 19. država v Afriki, 20. veznik, 21. ljubkovalno moško ime, 22. mesto pod Velebitom, znano po burji, 23. pesnik, 24. francoski pesnik in pisa- telj (Cyrano de Bergerac), 26. del glave, 27. jesenski mesec, 29. italijanski libre- list in skladatelj, 32. zverin- sko ubit kongoški voditelj, 36. reka, ki teče skozi Firen- ce, 37. moško ime, 38. ger- manski orel, 39. plod, sadež, 40. zborovodja ljubljanske Opere, 41. dolina pod Tri- glavom, 42. deseta in peta črka abecede, 43. del noge, 44. veleposlanik v carski Ru- siji, 45. bližnja sorodnica, 47. lasulja, 48. bajeslovno gr- ško podzemlje, 49. zlahten plin.

NAV.: 1. desni pritok El- be, 2. mesto v Španiji, 3. eden od treh mušketirjev, 4.

faza, 5. žensko ime, 6. začet- nici hrvaškega plemiča in vojskovodje, ki se je boril proti Turkom (Šubić), 7. in- dustrijsko mesto na Gorenj- skem, 8. okrajšano žensko ime, 9. največje turško jeze- ro, 10. avtomobilska oznaka Nizozemske, 11. prebivalec Apeninskega polotoka, 12. od- bor, 16. brenkalni instrument, 19. mesto v Belgiji, 20. pre- bivalec nekdanje Aonije, 22. suknjič, 23. država v južni Ameriki, 25. italijanski ko- mik, 26. zarodna klica, 28. avtor slovenskega slovarja tujk, 29. pevec z najnižjim glasom, 30. romunsko mesto blizu meje z Madžarsko, 31. veletok v Pakistanu, 33. ime filmskega igralca Branda, 34. afriško mesto na Nigru, ki je z železnico povezano z Dakarjem, 35. gorovje in po- krajina v Burmi, 37. pripad- nik mongolskega plemena, 40. Zeusova žena v grški mi- tologiji, 41. kokoši, 43. po- šta, telegraf, telefon, 44. vr- sta konjskega teka, 46. okraj- šava za srednji, 47. začetnici slovenskega kiparja.

Javorniški in jeseniški svobodaši med zamejskimi Slovenci v Italiji

Preteklo nedeljo je godba Svobode Jesenice skupaj z mešanim pevskim zborom Svobode Javornik gostovala v Trbižu in Beli peči v Italiji.

Za gostovanje v Italiji je vladalo na Javorniku že dalj časa posebno zanimanje, saj bi morali pevci z Javornika v Italiji gostovati že v nedeljo 6. septembra, vendar pa je bilo gostovanje iz tehničnih razlogov odloženo na poznejši čas.

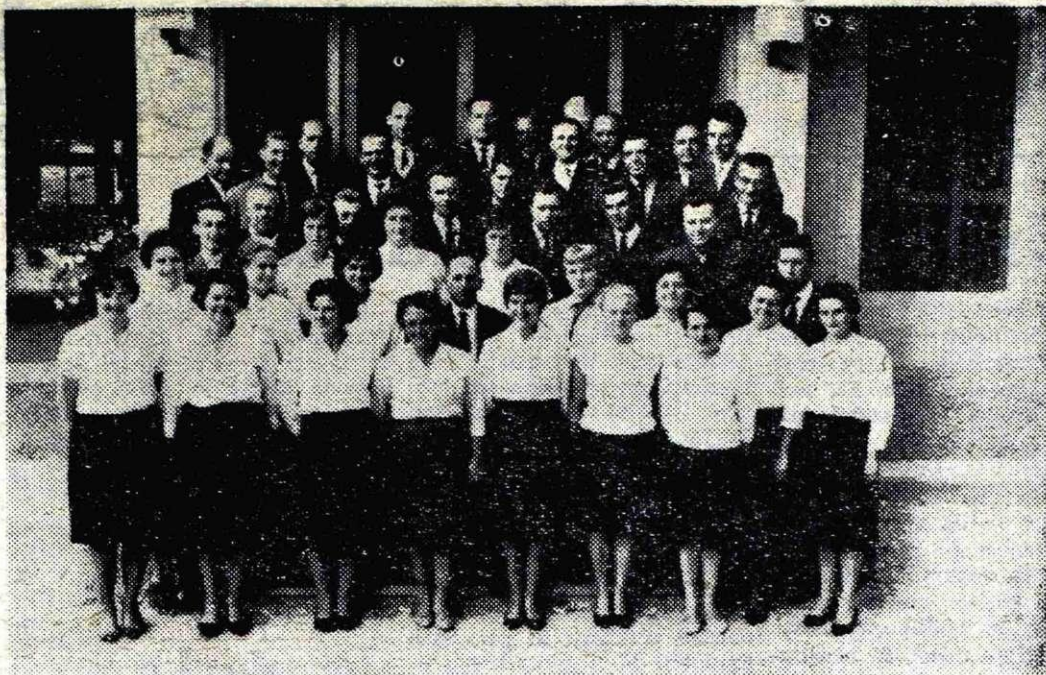
Obe kulturni skupini sta se v nedeljo zjutraj odpeljali z avtobusi v Trbiž. Po kratkem ogledu Trbiža so se godbeniki jeseniške Svobode odpeljali k Belopeškemu jezeru, javorniški pevci pa so se z žičnico povzpeli na Višarje — znano turistično točko. Z Višarj je zelo lep razgled na centralne Julijske Alpe, na Grossglockner v Avstriji in druga pogorja.

Popoldne je sledil skupen nastop godbenikov in pevcev v Beli peči. Prireditev je bila združena s podelitvijo pokala in ostalih priznanj nogometnim klubom, ki so tekmovali na medobčinskem turnirju obmejnih občin. Prvo mesto so zasedli nogometaši z Jesenic, ki so dobili lep pokal. Proslave v Beli pe-

či so se udeležili gostje iz Avstrije in Jugoslavije in seveda tudi veliko domačinov, tako da je bila prireditev koncert godbenikov in pevcev, ki je trajal več kot eno uro. Tako godbeniki kot tudi pevci so bili deležni priznanja številnih poslušalcev.

Ob 20. uri zvečer je bil na programu koncert pevskega zbora in godbenikov z Jesenic v Trbižu. Ker v Trbižu nimajo gledališke ali koncertne dvorane, je bila prireditev v dvorani »Nabucco«, ki sprejme do 2.000 ljudi. Kakor v Beli peči, so tudi v Trbižu številni poslušalci z zanimanjem poslušali program obeh kulturnih skupin, nato pa je sledila kratka zabava, ki je potekala v prisrčnem razpoloženju. V dvorani je bilo tudi veliko Slovencev iz žabnic pri Trbižu ter iz drugih okoliških krajev. Iz medsebojnih pogovorov smo lahko ugotovili, da taki obiski in kulturne prireditve prispevajo velik delež k medsebojnemu sodelovanju in zblizovanju in so v Trbižu ter v okoliških krajih, kjer prebivajo v glavnem Slovenci, dobrodošli tudi v bodoče. Okrog polnoči so se godbeniki in pevci poslovili od prijaznih gostiteljev ter se preko meje spet vrnili nazaj na Jesenice in Javornik. Obisk in koncert v Italiji bo godbenikom in pevcem ostal še dolgo v prijetnem spominu.

- or

Na proslavi v Beli peči ter v Trbižu je preteklo nedeljo sodeloval mešani pevski zbor Svobode Javornik pod vodstvom Poldeta Mejača. Zapeli so več narodnih in umetnih pesmi

Jesenice: Medvode 82:63

Košarkarji Jesenic so v soboto še enkrat triumfirali. V Medvodah so premagali tamkajšnje moštvo z 82:63 (30:24). Tako so si priborili še dve dragoceni točki, ki jih potrebujejo za vstop v prvo slovensko ligo. Tekma v prvem polčasu ni bila zanimiva, mnogo so grešili na obeh straneh. Občutek smo imeli, da obe moštvi igrata z veliko nervozo. V drugem polčasu se je slika na igrišču popolnoma spremenila. Napa-

dalna vrsta Jesenic se je znašla in vsak met je bil uspešen. Medvodčani so morali kloniti mnogo boljše gostom. Tekmo sta zelo dobro vodila Zupančič in Rus pred dvesto gledalci.

Jesenice: Svetlin 30, Sodja 17, Čampa 7, Katnik 10, Vauhnik 8, Dragojevič 2 in Demšar 8.

Medvode: Jeraj 31, Jesih 14, Knific T. 10, Knific J. 5 in Kočevar 3.

Iniciativni odbor za postavitve radio oddajnika na Jesenicah razpisuje

delovno mesto

2. VEČ OBČASNIH NAPOVEDOVALK
1. ADMINISTRATORKE IN NAPOVEDOVALKE IN NAPOVEDOVALCEV

Pogoji: 1. dovršena administrativna šola in primerna barva glasu;

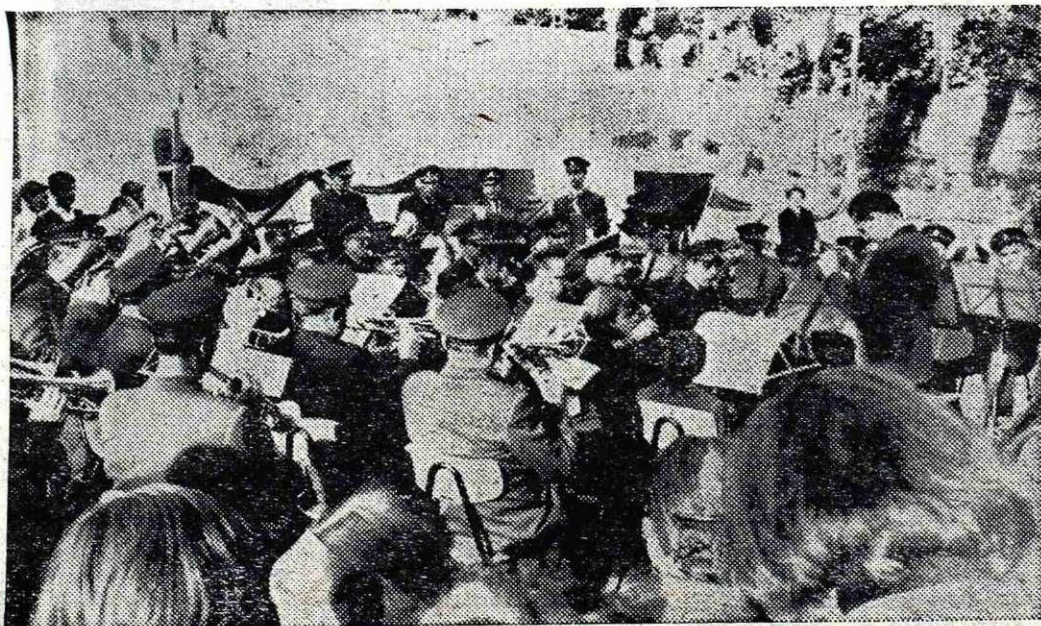
2. popolna srednja šola in primerna barva glasu.

Pismene ponudbe z osebni podatki pošljite na naslov: Inicijativni odbor za postavitve radio oddajnika na Jesenicah, Obč. odbor SZDL Jesenice.

Rok prijave 15 dni po objavi v časopisu.

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE. — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarnja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

Tudi železarska godba Svobode Jesenice je imela uspešen nastop v Beli peči ter v veliki dvorani »Nabucco« v Trbižu. Za kvaliteten program, ki so ga izvajali pod vodstvom Remigija Noča, so godbeniki bili deležni priznanja številnih poslušalcev

Velike akcije v tednu TBC

Minuli teden je bil posvečen protituberkuloznim akcijam. Praznovali so ga kot podaljšek svetovnega dneva zdravja in organizirali razne prireditve le tam, kjer jih niso organizirali v okviru svetovnega dneva zdravja. Občinski odbor RK na Jesenicah je posvetil tednu TBC veliko pozornost. Vsem šolam na področju jeseniške občine je poslal gradivo o negi tuberkuloznega bolnika v domači oskrbi, krajevnim organizacijam RK pa splošno gradivo o tuberkulozi, ki bo šolam kot krajevnim organizacijam v veliko pomoč pri nadaljnji borbi proti tuberkulozi.

Prav tako je Obč. RK razdelil krajevnim organizacijam Rdečega križa 70 CARE paketov v vrednosti po 3.000 dinarjev in pozval aktiviste RK, da v tednu TBC obiščejo bolnike, jim počistijo stanovanja in jih obdario z živilci. Izdelal je tudi program zdravstvenih predavanj, ki jih bo imel v teh dneh dr. Marčič na Blejski Dobravi, na Kočni, na Javorniku, na Hrušici, na Planini pod Golico, v Žirovnici in na Jesenicah.

Aktivistom Obč. RK Jesenice pa potrjuje tudi dejstvo, da je v letošnjem letu obdaril bolnike TBC s tekstilom v vrednosti 77.000 dinarjev in z enkratnimi denarnimi podporami v skupni vrednosti nad 100.000 dinarjev. Delo Obč. RK Jesenice služi vse priznanje. Njegovo dejavnost naj bi poposnemali vsi krajevni odbori RK. V humanih akcijah, ki jih organizira, pa naj bi sodelovali vsi zdravi prebivalci občine in predvsem mladina.

U.

Iz jugoslovanskih železarn

Polletni plan so v ilijaški železarni izpolnili z 99,52 %. V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta so proizvodnjo povečali za 4,87 %. Že ta dva podatka kažeta, da je podjetje z ozirom na otežkočene pogoje poslovanja doseglo v celoti zadovoljujoče rezultate. Največ težav so imeli s pomanjkanjem električne energije in v zvezi s tem s pomanjkanjem plina za sušilne peči. Pogoste so bile tudi težave z izostankarji, kar je posebno vidno v elektrotopilnici. Najboljši rezultat pa so dosegli v livarni cevi, saj so presegli polletni proizvodni plan za 13,5 %, z ozirom na proizvodnjo v istem obdobju lani pa kar za 53,9 %.